

Βρυξέλλες, 21 Μαρτίου 2025
(OR. en)

7288/25

COMPET 176
IND 86
POLCOM 58
RECH 112
CLIMA 79
ENER 83
ENV 186
ECOFIN 310
UD 51
EMPL 94
SOC 142

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια

Ημερομηνία
Παραλαβής: 20 Μαρτίου 2025

Αποδέκτης: κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: COM(2025) 125 final

Θέμα: ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ
Ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για τον χάλυβα και τα μέταλλα

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2025) 125 final.

σνημμ.: COM(2025) 125 final

Βρυξέλλες, 19.3.2025
COM(2025) 125 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για τον χάλυβα και τα μέταλλα

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ,
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για τον χάλυβα και τα μέταλλα

Δεν είναι τυχαίο ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση οικοδομήθηκε πάνω στον χάλυβα. Η Ευρώπη έχει μακρά και ένδοξη ιστορία παραγωγής χάλυβα και κοινών μετάλλων¹. Η εμπειρογνώσια της Ευρώπης όσον αφορά τόσο τα υψηλής αξίας όσο και τα λοιπά προϊόντα χάλυβα και κοινών μετάλλων αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα για πολλούς κατάντη κλάδους παραγωγής και προϊόντα. Οι τομείς αυτοί είναι ζωτικής σημασίας για την οικονομική ασφάλεια και την κοινωνική σταθερότητα της ΕΕ. Η Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας², αναγνωρίζοντας τη στρατηγική σημασία του χάλυβα και των μετάλλων, τα προσδιόρισε ως βασικό τομέα δράσης.

Όλοι αυτοί οι τομείς αντιμετωπίζουν σημαντικές κοινές προκλήσεις για την ανταγωνιστικότητά τους: υψηλό ενεργειακό κόστος, έκθεση σε άνισους όρους ανταγωνισμού σε διεθνές επίπεδο, επενδυτικές ανάγκες απανθρακοποίησης, και κανονιστική επιβάρυνση. Κατά την τελευταία δεκαετία το μερίδιο της ΕΕ στην παγκόσμια παραγωγή χάλυβα μειώθηκε στο 7-8 %, ενώ η παραγωγή πρωτογενούς αλουμινίου αντιπροσωπεύει το 3,8 %³. Παράλληλα, άλλες χώρες, ιδίως η Κίνα και τα τελευταία χρόνια η Ινδία και αρκετές άλλες χώρες της Ασίας και της Μέσης Ανατολής, επέκτειναν μαζικά την παραγωγική τους ικανότητα, η οποία συχνά υποστηρίζεται από στρεβλωτικές επιδοτήσεις. Ως εκ τούτου, μόνο για τον χάλυβα, η παγκόσμια πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα εκτιμήθηκε το 2024 ότι υπερέβαινε τεσσερισήμισι φορές την ετήσια κατανάλωση της ΕΕ⁴.

Ενώ η ενωσιακή παραγωγή εξακολουθεί να μπορεί να καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της εγχώριας ενωσιακής ζήτησης χάλυβα (90 %)⁵ και χαλκού (83 %)⁶, η κατάσταση είναι ήδη πιο ανησυχητική όσον αφορά το αλουμίνιο (46 %)⁷ και το νικέλιο (25 %)⁸, ιδίως αν ληφθεί υπόψη η προβλεπόμενη μεγάλη αύξηση της ζήτησης αλουμινίου, χαλκού και νικελίου έως το 2030. Επιπλέον, όλα αυτά τα μέταλλα είναι απαραίτητα για την άμυνα. Για παράδειγμα, ένα άρμα μάχης περιέχει από 50 έως 60 τόνους χάλυβα υψηλής ποιότητας, ένα αυτοκινούμενο σύστημα πυροβολικού έως 100 τόνους, ενώ ένα μαχητικό

(¹) Εκτός από τον σίδηρο και τον χάλυβα, τα κοινά μέταλλα περιλαμβάνουν σιδηροκράματα, τα οποία συνδέονται άρρηκτα με την αξιακή αλυσίδα του χάλυβα, καθώς και τα μη σιδηρούχα μέταλλα αλουμίνιο, χαλκό και νικέλιο. Στο παρόν σχέδιο δράσης δίνεται έμφαση στα κοινά μέταλλα που παράγονται και διατίθενται στο εμπόριο σε μεγάλους όγκους —και όχι στα μέταλλα τεχνολογίας ή τα πολύτιμα μέταλλα τα οποία παράγονται και διατίθενται στο εμπόριο σε μικρότερους όγκους— τα οποία συχνά είναι κρίσιμες πρώτες ύλες και, ως εκ τούτου, επωφελούνται από τις διατάξεις του κανονισμού για τις κρίσιμες πρώτες ύλες.

(²) COM(2025) 30 [10017eb1-4722-4333-add2-e0ed18105a34_en](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/com_memo_25_01)

(³) <https://international-aluminium.org/statistics/primary-aluminium-production/>

(⁴) Πηγή: Επιτροπή Χάλυβα του ΟΟΣΑ: 96η σύνοδος της Επιτροπής Χάλυβα: Δήλωση της προεδρίας | ΟΟΣΑ <https://www.oecd.org/en/about/news/speech-statements/2024/11/96th-session-of-the-steel-committee-statement-by-the-chair.html>

(⁵) Πηγή: Eurofer, 126 εκατ. τόνοι παραγωγής/138 εκατ. τόνοι πραγματικής κατανάλωσης το 2023

(⁶) Πηγή: Ενημερωτικό δελτίο 2023 της SCRREEN για τον χαλκό

(⁷) Πηγή: European Aluminium: 7 % εγχώρια πρωτογενής παραγωγή + 39 % εγχώρια ανακύκλωση το 2023

(⁸) Πηγή: Ενημερωτικό δελτίο 2023 της SCRREEN για το νικέλιο

αεροσκάφος 3 τόνους αλουμινίου⁹. Η διασφάλιση μιας σταθερής και ανθεκτικής αλυσίδας εφοδιασμού για τα υλικά αυτά είναι ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής βιομηχανικής και τεχνολογικής βάσης στον τομέα της άμυνας, τη διασφάλιση της ετοιμότητας και της εσωτερικής ασφάλειας της ΕΕ, την κάλυψη των αμυντικών και αεροδιαστημικών αναγκών της ΕΕ, και τη διασφάλιση της τεχνολογικής κυριαρχίας.

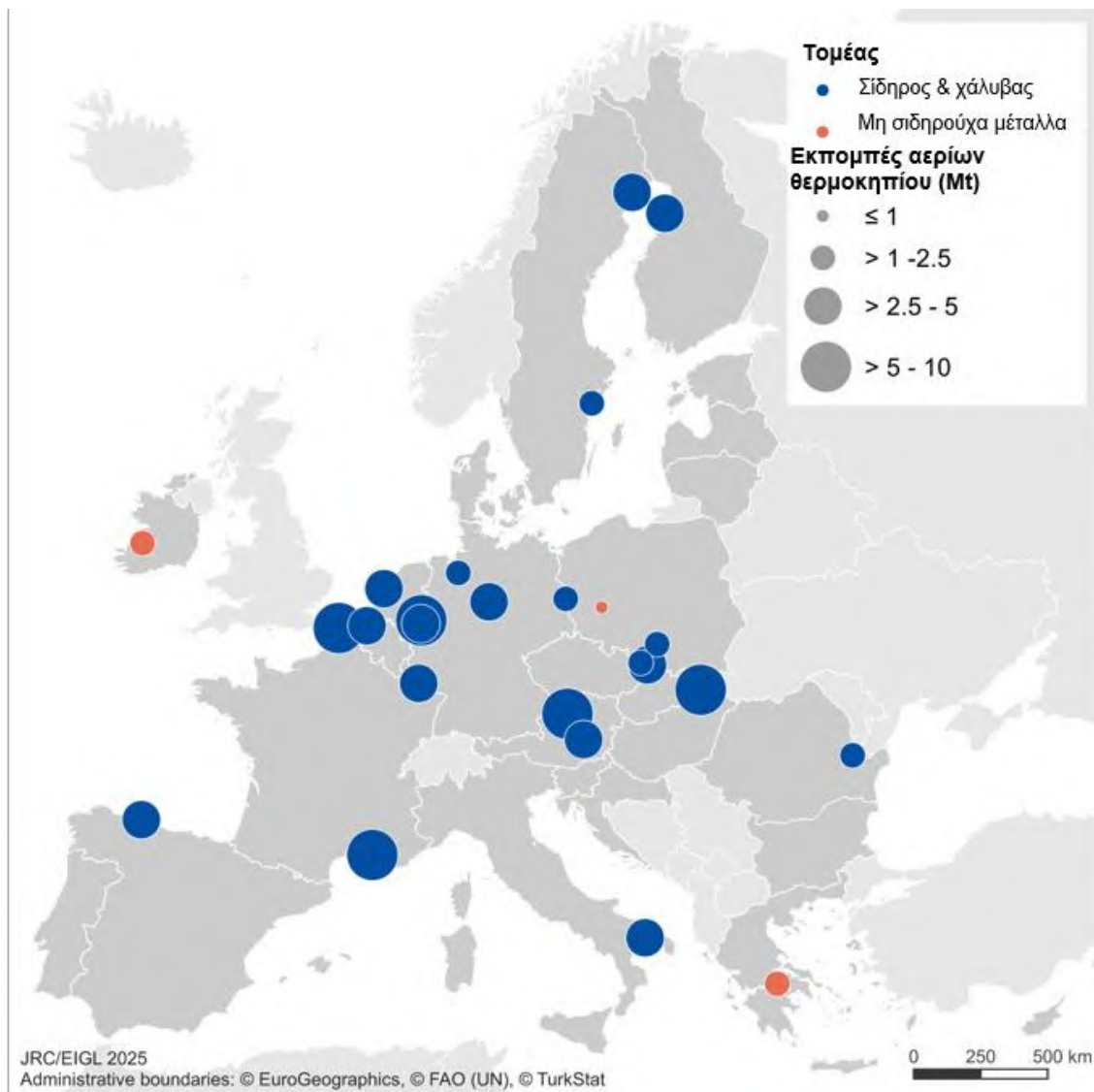
Οι ευρωπαϊκές βιομηχανίες μετάλλων έχουν δεσμευτεί να επενδύσουν σε τεχνολογίες απανθρακοποίησης και απορρύπανσης και να συμβάλουν στην επίτευξη των κλιματικών και περιβαλλοντικών φιλοδοξιών της ΕΕ, με τη βιομηχανία μετάλλων¹⁰ να αντιπροσωπεύει το 8,1 % των συνολικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου της ΕΕ το 2022¹¹, ενώ παράλληλα αποτελεί και σημαντική πηγή ατμοσφαιρικών ρύπων¹². Ωστόσο, το τρέχον οικονομικό πλαίσιο —το οποίο χαρακτηρίζεται από χαμηλές αποδόσεις κεφαλαίου, πρόσφατη συμπίεση των περιθωρίων λόγω της παγκόσμιας πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας, απροθυμία των πελατών να πληρώσουν προσαύξηση για καθαρή βιομηχανία, και ανεπαρκή κίνητρα μέσω ρυθμιστικών παρεμβάσεων— καθιστά δυσκολότερο για τις βιομηχανίες μετάλλων της ΕΕ να επενδύσουν στην απανθρακοποίηση. Ως εκ τούτου, **οι εμπορικές και χρηματοοικονομικές επιχειρηματικές προοπτικές δεν επαρκούν** για την προσέλκυση επενδυτών και πελατών. Χωρίς ισχυρή δράση και επενδύσεις, ο κίνδυνος κλεισίματος μονάδων παραγωγής και παρακμής της βιομηχανίας παραμένει πραγματικός, με σοβαρές συνέπειες για βασικές οικονομικές περιφέρειες σε ολόκληρη την Ευρώπη, αλλά και για τους στρατηγικούς τομείς μας, όπως η αμυντική και η διαστημική βιομηχανία, καθώς περιορίζεται η ικανότητά τους να παρέχουν κρίσιμες ικανότητες και εξοπλισμό με την ευελιξία και την ταχύτητα που απαιτούνται σε ένα ταχέως μεταβαλλόμενο γεωπολιτικό πλαίσιο.

(⁹) [Αποθετήριο εκδόσεων του JRC — Raw materials in the European defence industry \(Πρώτες ύλες στην ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία\)](#)

(¹⁰) Εν προκειμένω, ο όρος «μέταλλα» περιλαμβάνει επίσης σημαντικές χρήσεις των ανόργανων ενώσεων των μετάλλων, συμπεριλαμβανομένων (για παράδειγμα) υλικών μπαταριών, φωτοβολταϊκών και ημιαγωγών.

(¹¹) Πηγή — Eurostat, περιλαμβάνεται η εξόρυξη, η παραγωγή κοινών μετάλλων και η κατεργασία μετάλλων

(¹²) Πηγή: Πύλη για τις βιομηχανικές εκπομπές, 2022.

Κατάταξη των εγκαταστάσεων χάλυβα και μη σιδηρούχων μετάλλων μεταξύ των 100 κορυφαίων εγκαταστάσεων εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου στην ΕΕ. Πηγή: JRC, Εργαστήριο Γεωγραφίας, Ενέργειας και Βιομηχανίας

Για παράδειγμα, η ThyssenKrupp ανακοίνωσε τον Δεκέμβριο του 2024 σχέδια για 11 000 απολύσεις στη Γερμανία. Τον Νοέμβριο του 2024 η ArcelorMittal ανέβαλε τις επενδύσεις της στην απανθρακοποίηση σε ολόκληρη την Ευρώπη. Επιπλέον, η Liberty Ostrava στην Τσεχία κήρυξε πτώχευση τον Ιούνιο του 2024. Ο τομέας του αλουμινίου αποτελεί προειδοποιητική ένδειξη του κινδύνου αποβιομηχάνισης, καθώς έχει χάσει οριστικά ένα σημαντικό μέρος της ευρωπαϊκής παραγωγικής του ικανότητας. Επιπλέον, πάνω από το 50 % της ικανότητας πρωτογενούς παραγωγής έχει αδρανοποιηθεί από το 2021. Ταυτόχρονα, η παραγωγή χάλυβα στην ΕΕ μειώνεται, από 160 εκατ. τόνους το 2017 σε 126 εκατ. τόνους το 2023. Το τρέχον ποσοστό χρησιμοποίησης της παραγωγικής ικανότητας χάλυβα ύψους περίπου 65 % δεν είναι βιώσιμο μακροπρόθεσμα, καθώς τέτοιες βιομηχανίες έντασης κεφαλαίου πρέπει να διαθέτουν παραγωγική ικανότητα άνω του 85 % για να είναι ανταγωνιστικές υπό συνθήκες αγοράς.

Στη συμφωνία για καθαρή βιομηχανία¹³ και το σχέδιο δράσης για οικονομικά προσιτή ενέργεια¹⁴ ανακοινώθηκαν μια σειρά μέτρων και η ανάγκη για συγκεκριμένο σχέδιο δράσης για τους μεταλλουργικούς τομείς. Δίνεται έμφαση στις βασικές προκλήσεις ανταγωνιστικότητας που αφορούν τη μείωση του ενεργειακού κόστους, τη δημιουργία πρωτοπόρων αγορών για προϊόντα χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, την αύξηση της κυκλικότητας, την εξασφάλιση ίσων διεθνών όρων ανταγωνισμού, τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας και τη μόχλευση επενδύσεων. Η ΕΕ θα συνεχίσει να βασίζεται σε ισχυρές παγκόσμιες εταιρικές σχέσεις για την επίτευξη των στόχων της για καθαρή βιομηχανία.

Το παρόν σχέδιο δράσης συμπληρώνει αυτές τις ευρύτερες πρωτοβουλίες και καθορίζει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα εργασίας βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα. Βασίζεται στον διάλογο για τον χάλυβα που συγκάλεσε η Πρόεδρος της Επιτροπής στις 4 Μαρτίου, και σε ευρύτερη σειρά διαβουλεύσεων. Αντιμετωπίζει ορισμένα από τα βασικά τομεακά ζητήματα που εμποδίζουν τις βιομηχανίες μετάλλων της Ευρώπης να ευδοκιμήσουν και να απαλλαγούν από τις ανθρακούχες εκπομπές. Καθορίζει συγκεκριμένα μέτρα, τα οποία, συνδυαστικά, μπορούν να παράσχουν αφενός άμεση ανακούφιση στις βιομηχανίες μετάλλων και, αφετέρου, εγγυήσεις στην πορεία τους προς την απανθρακοποίηση και στις επενδυτικές αποφάσεις τους. Η έκθεση για την πορεία μετάβασης των μεταλλουργικών κλάδων¹⁵, η οποία δημοσιεύθηκε μαζί με το παρόν σχέδιο δράσης, περιέχει πρόσθετες πληροφορίες και αναλύει από τη βάση προς την κορυφή τις ανάγκες και τις προκλήσεις της μεταλλουργικής βιομηχανίας, καθώς και τις απόψεις που εξέφρασαν τα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη. Το παρόν σχέδιο δράσης θα εξετάσει τις τρέχουσες εταιρικές σχέσεις της ΕΕ με τρίτες χώρες, ιδίως υποψήφιες χώρες, καθώς αυτές εντάσσονται στην ενιαία αγορά και κινούνται προς την ένταξη στην ΕΕ. Μια στρατηγική προσέγγιση για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της αλυσίδας εφοδιασμού θα μπορούσε να περιλαμβάνει επενδύσεις σε χώρες-εταίρους και επαναπροσδιορισμό των βιομηχανικών συνεργασιών για τη δημιουργία ενός πιο βιώσιμου και ανθεκτικού οικοσυστήματος παραγωγής χάλυβα.

Το παρόν σχέδιο δράσης διαρθρώνεται γύρω από έξι βασικούς πυλώνες: εξασφάλιση άφθονης και οικονομικά προσιτής καθαρής ενέργειας· πρόληψη της διαρροής άνθρακα· επέκταση και προστασία των ευρωπαϊκών βιομηχανικών ικανοτήτων· προώθηση της κυκλικότητας για τα μέταλλα· προστασία των ποιοτικών βιομηχανικών θέσεων εργασίας· και ελαχιστοποίηση των κινδύνων μέσω πρωτοπόρων αγορών και στήριξης των επενδύσεων.

1. ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΚΑΘΑΡΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΙΤΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΜΕΤΑΛΛΩΝ

Το ενεργειακό κόστος παραμένει η βασική κινητήρια δύναμη της ανταγωνιστικότητας των βιομηχανιών μετάλλων. Το ενεργειακό κόστος αντιπροσωπεύει μεγαλύτερο μερίδιο του κόστους παραγωγής στη μεταλλουργία και τη χαλυβουργία από ό,τι σε άλλους τομείς. Ήδη πριν από την ενεργειακή κρίση, το μερίδιο αυτό ανερχόταν σε περίπου 17 % για τον τομέα του χάλυβα¹⁶ και σε 40 % για τον τομέα

(13) https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/clean-industrial-deal_el

(14) https://energy.ec.europa.eu/strategy/affordable-energy_en?prefLang=el

(15) https://single-market-economy.ec.europa.eu/document/download/fe4b7a0b-cfb9-49fd-9d37-139c1e23832d_en

(16) <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC121276>.

του αλουμινίου¹⁷. Κατά τη διάρκεια της ενεργειακής κρίσης του 2022, τα ποσοστά αυτά έφτασαν έως και το 80 %¹⁸. Παρόλο που οι τιμές της ενέργειας μειώθηκαν σε σχέση με την κορύφωση του 2022, το 2025 παραμένουν υψηλότερες από τα ιστορικά επίπεδα και έναντι άλλων διεθνών τόπων μεταποίησης. Οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας είναι 2-3 φορές υψηλότερες στην ΕΕ από ό,τι στις ΗΠΑ¹⁹, ενώ οι τιμές του φυσικού αερίου είναι σχεδόν πενταπλάσιες από τις τιμές στις ΗΠΑ²⁰. Ο άμεσος εξηλεκτρισμός παραμένει η πλέον αποτελεσματική οδός για την απανθρακοποίηση διαφόρων μορφών παραγωγής χάλυβα και μετάλλων, ενώ άλλες μορφές παραγωγής θα εξαρτηθούν από μεθόδους έμμεσου εξηλεκτρισμού, όπως το υδρογόνο που παράγεται από ηλεκτρόλυση, αυξάνοντας το μερίδιο του ενεργειακού κόστους στο συνολικό κόστος παραγωγής σε σύγκριση με τις τεχνολογίες που βασίζονται σε ορυκτά καύσιμα. Ως εκ τούτου, η διασφάλιση της πρόσβασης σε χαμηλότερες τιμές ηλεκτρικής ενέργειας είναι ζωτικής σημασίας για τη στήριξη αυτής της μετάβασης. Επιπλέον, τεχνολογίες όπως η δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα και η κυκλική χρήση των πρώτων υλών είναι επίσης σημαντικές.

Μείωση των τιμών της ενέργειας για τις ενεργοβόρες βιομηχανίες

Για να ξεπεραστεί αυτή η δύσκολη κατάσταση, η ενέργεια πρέπει να καταστεί οικονομικά πιο προσιτή. Το **σχέδιο δράσης για οικονομικά προσιτή ενέργεια** παρέχει σημαντικά στοιχεία της λύσης, ιδίως με την ανακοίνωση μέτρων για τη βελτίωση της αποδοτικότητας των τελών δικτύου, τη μείωση των ενεργειακών φόρων και εισφορών, τη διευκόλυνση των συμβάσεων αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (ΣΑΗΕ), την επιτάχυνση της αδειοδότησης, την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό των δικτύων, και την παροχή κινήτρων για ευελιξία στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας. Επιπλέον, οι ενεργοβόρες βιομηχανίες θα συγκαταλέγονται στους κύριους δικαιούχους του πιλοτικού προγράμματος της ΕΤΕπ για τις εταιρικές ΣΑΗΕ.

Περαιτέρω λύσεις που **απευθύνονται ειδικά στις ενεργοβόρες βιομηχανίες** θα πρέπει να είναι ανάλογες με τον εξέχοντα ρόλο που διαδραματίζει το ενεργειακό κόστος στην ανταγωνιστικότητα και την απανθρακοποίησή τους. Η Επιτροπή διαβουλεύεται με τα κράτη μέλη σχετικά με ένα μέσο κρατικής ενίσχυσης καθαρής ευελιξίας βάσει των ΣΑΗΕ, και τη δέσμευση της βιομηχανίας να καταναλώνει καθαρή ηλεκτρική ενέργεια. Επιπλέον, η Επιτροπή θα παράσχει καθοδήγηση στα κράτη μέλη σχετικά με τον σχεδιασμό καθεστώτων δημόσιας στήριξης για καθαρή ενέργεια μέσω αμφίδρομων συμβάσεων επί διαφοράς, συμπεριλαμβανομένου του συνδυασμού τους με ΣΑΗΕ, με σκοπό την παροχή προσωρινής ελάφρυνσης των τιμών για τις ενεργοβόρες βιομηχανίες, ώστε να καταστούν δυνατές οι επενδύσεις απανθρακοποίησης στην ΕΕ. Η δημόσια στήριξη στον τομέα της ενέργειας θα πρέπει να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στις **ενεργοβόρες βιομηχανίες και στον τομέα των μετάλλων**, ιδίως όταν υπάρχουν διαθέσιμες τεχνολογίες εξηλεκτρισμού, ενώ οι εταιρείες μπορούν να επωφεληθούν από αυτές τις μακροπρόθεσμες συμβατικές ρυθμίσεις για την εξομάλυνση των επιπτώσεων των διακυμάνσεων των τιμών της

(¹⁷) <https://www.reuters.com/markets/commodities/sky-high-energy-costs-fan-fire-under-aluminium-zinc-prices-2022-08-12/>

(¹⁸) <https://www.reuters.com/markets/commodities/sky-high-energy-costs-fan-fire-under-aluminium-zinc-prices-2022-08-12/>

(¹⁹) Οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας είναι 2-3 φορές υψηλότερες από τα επίπεδα των ΗΠΑ: 0,16 EUR / KWh στην ΕΕ έναντι 0,07 EUR στις ΗΠΑ το πρώτο εξάμηνο του 2024, παρά το γεγονός ότι στην ΕΕ η τιμή μειώθηκε (κατά 0,04 EUR) ενώ στις ΗΠΑ παρέμεινε σταθερή (+ 0,01 EUR) σε σύγκριση με το πρώτο εξάμηνο του 2023, και παρά τη μείωση των ενεργειακών αναγκών. <https://www.bruegel.org/policy-brief/decarbonising-competitiveness-four-ways-reduce-european-energy-prices>

(²⁰) Σχέδιο δράσης για την οικονομικά προσιτή ενέργεια

ηλεκτρικής ενέργειας. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να εξεταστούν όλα τα πιθανά εμπόδια στη χρήση των ΣΑΗΕ, συμπεριλαμβανομένων των δυνητικών επιπτώσεων στους ισολογισμούς των εταιρειών²¹. Η Επιτροπή θα αναλύσει τις αδυναμίες της αγοράς ή του ρυθμιστικού πλαισίου που παρεμποδίζουν τη βέλτιστη χρήση των εν λόγω συμβάσεων για ενεργοβόρες βιομηχανίες και, εάν χρειαστεί, θα τις αντιμετωπίσει.

Βραχυπρόθεσμα, τα κράτη μέλη καλούνται επίσης να εφαρμόσουν ταχέως και να αξιοποιήσουν όλες τις δυνατότητες ευελιξίας που προβλέπει η ευρωπαϊκή νομοθεσία για την ενέργεια και τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, ώστε να μειωθεί το κόστος για τις ενεργοβόρες βιομηχανίες. Το τμήμα 4.7.1 των κατευθυντήριων γραμμών για τις ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας επιτρέπει μειώσεις του επιπέδου των περιβαλλοντικών φόρων και των εξομοιούμενων προς φόρους εισφορών για τομείς που δεν θα ήταν σε θέση να ασκήσουν τις οικονομικές τους δραστηριότητες με βιώσιμο τρόπο χωρίς τη μείωση, ενώ το τμήμα 4.11 επιτρέπει μειώσεις των εισφορών ηλεκτρικής ενέργειας για τους ενεργοβόρους χρήστες²². Οι βιομηχανίες χάλυβα και μετάλλων πληρούν γενικά αυτές τις προϋποθέσεις. Επίσης, η οδηγία φορολόγησης της ενέργειας επιτρέπει τη μηδενική φορολόγηση της ηλεκτρικής ενέργειας για τις ενεργοβόρες βιομηχανίες υπό ορισμένες προϋποθέσεις, γεγονός που, αφενός, δημιουργεί κίνητρο για τον τομέα να απαλλαγεί από τις ανθρακούχες εκπομπές μέσω του εξηλεκτρισμού και, αφετέρου, μπορεί να στηρίζει την ευρύτερη ανταγωνιστικότητά του. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται επίσης να ολοκληρώσουν επειγόντως τις διαπραγματεύσεις σχετικά με την οδηγία φορολόγησης της ενέργειας²³, ώστε να καταστεί το φορολογικό πλαίσιο πιο ευνοϊκό για τον εξηλεκτρισμό και να διευκολυνθεί η σταδιακή εγκατάλειψη της χρήσης ορυκτών καυσίμων.

Το **πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία**, το οποίο πρόκειται να εγκριθεί το δεύτερο τρίμηνο του 2025 μετά από περίοδο διαβούλευσης²⁴, θα παράσχει περαιτέρω ευελιξία και απλουστεύσεις, ώστε τα κράτη μέλη να μπορέσουν να επιταχύνουν τη στήριξη της απανθρακοποίησης της βιομηχανίας. Στο πλαίσιο αυτό λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι τα μηνύματα της αγοράς και οι ρυθμιστικές αρχές, όπως η τρέχουσα και η προβλεπόμενη τιμή ΣΕΔΕ, συχνά δεν επαρκούν από μόνα τους για να υπερκεράσουν στο παρόν στάδιο τις διαφορές κόστους μεταξύ παραδοσιακών μεθόδων παραγωγής και μεθόδων παραγωγής απαλλαγμένων από ανθρακούχες εκπομπές. Σύμφωνα με το σχέδιο που βρίσκεται επί του παρόντος σε δημόσια διαβούλευση²⁵, θα ισχύουν απλουστευμένες προϋποθέσεις συμβατότητας για τη δημόσια στήριξη όλων των τεχνολογιών απανθρακοποίησης, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων ενεργειακής απόδοσης. Αυτό αναμένεται να οδηγήσει σε μείωση του κόστους και αύξηση της ανταγωνιστικότητας, μειώνοντας παράλληλα τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Τα απλουστευμένα καθεστώτα που βασίζονται σε εγκεκριμένες εντάσεις ενίσχυσης θα επιτρέπονται πέραν των καθεστώτων που βασίζονται σε υπολογισμούς του ελλείμματος χρηματοδότησης ή σε ανταγωνιστικές προσφορές. Παρόλο που τα εν λόγω καθεστώτα

(21) Οι εν εξελίξει πρωτοβουλίες που ασχολούνται με την αντιμετώπιση ορισμένων από αυτά τα ζητήματα: <https://www.ifrs.org/projects/completed-projects/2024/power-purchase-agreements/>; [Power Purchase Agreements, Endorsement consultation \(Συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, διαβούλευση με σκοπό την έγκριση\)](#) | EFRAG.

(22) Για τομείς για τους οποίους υπάρχει κίνδυνος να μετακινηθούν εκτός της Ένωσης σε τόπους όπου οι περιβαλλοντικοί κανόνες είτε απουσιάζουν είτε είναι λιγότερο φιλόδοξοι.

(23) COM/2021/563 final

(24) https://competition-policy.ec.europa.eu/public-consultations/2025-cisaf_en?prefLang=en

(25) https://competition-policy.ec.europa.eu/document/download/45b532ce-53fb-4907-975c-79edaa31a166_en?filename=2025_CISAF_draft_EC_communication.pdf.

περιλαμβάνουν ανώτατα όρια ενισχύσεων, μπορούν να εγκριθούν και μεγάλα έργα στο πλαίσιο εξορθολογισμένης διαδικασίας. Οι επενδύσεις για την απανθρακοποίηση θα θεωρούνται τεχνολογικά ουδέτερες, με έμφαση στις μειώσεις των εκπομπών, ακόμα και όταν οι εν λόγω μειώσεις επιτυγχάνονται σταδιακά με την πάροδο του χρόνου. Εκτός από την άμεση επενδυτική στήριξη για την απανθρακοποίηση, το νέο πλαίσιο θα διευκολύνει την ταχύτερη απόσβεση των στοιχείων ενεργητικού καθαρής τεχνολογίας, όπως οι ηλεκτρολυτικές κυψέλες ή ο εξοπλισμός δέσμευσης, χρήσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα.

Οι κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις σχετικά με την αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους του συστήματος εμπορίας εκπομπών (ΣΕΔΕ) παρέχουν στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να αντισταθμίζουν το κόστος άνθρακα που μετακυλιέται μέσω των λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας, για ορισμένους τομείς εκτεθειμένους στο εμπόριο και υψηλής έντασης άνθρακα, στους οποίους περιλαμβάνονται οι βιομηχανίες χάλυβα και άλλων μετάλλων. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να συνεχίσουν να εκμεταλλεύονται αυτή τη δυνατότητα ή να εξετάσουν το ενδεχόμενο να την εκμεταλλευτούν κατά περίπτωση για τη βιομηχανία τους (επί του παρόντος μόνο 14 κράτη μέλη την εκμεταλλεύονται). Στο πλαίσιο των επανεξετάσεων του ΣΕΔΕ και του μηχανισμού συνοριακής προσαρμογής άνθρακα (ΜΣΠΑ) για το 2026, η Επιτροπή θα εργαστεί για τη διασφάλιση επαρκών μέτρων (κατευθυντήριων γραμμών ή άλλης μορφής) για την αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους του ΣΕΔΕ μετά το 2030, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι αυτό συνάδει με άλλα μέσα για την αντιμετώπιση της διαρροής άνθρακα.

Επιπλέον, η νομοθεσία της ΕΕ για την ενέργεια παρέχει ένα πλαίσιο για τον σχεδιασμό των **τιμολογίων δικτύου** με βάση τις αρχές της αντανάκλασης του κόστους, της διαφάνειας και της αποφυγής των διακρίσεων, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την ανάγκη για ασφάλεια και ευελιξία του δικτύου. Τα κράτη μέλη μπορούν να σχεδιάζουν τα τιμολόγια δικτύου τους κατά τρόπο που να ωφελεί τις ενεργοβόρες βιομηχανίες. Για τον σκοπό αυτόν, οι κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον σχεδιασμό των τιμολογίων δικτύου που εξαγγέλθηκαν στο σχέδιο δράσης για οικονομικά προσιτή ενέργεια για το δεύτερο τρίμηνο του 2025 θα παράσχουν περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με λύσεις για τη μείωση του κόστους του συστήματος προς όφελος όλων των χρηστών, συμπεριλαμβανομένων των ενεργοβόρων τομέων.

Επιτάχυνση των συνδέσεων στο δίκτυο και της υιοθέτησης ανανεώσιμου υδρογόνου και υδρογόνου χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών

Καθώς όλο και περισσότεροι τομείς εξηλεκτρίζονται, και με πολλά έργα επέκτασης του δικτύου να παρουσιάζουν καθυστερήσεις, ο τομέας των μετάλλων βρίσκεται συχνά αντιμέτωπος με μεγάλους χρόνους αναμονής, που μπορεί συχνά να ανέρχονται σε αρκετά χρόνια, για την απόκτηση ή την επέκταση της σύνδεσης με το δίκτυο. Οι καθυστερήσεις αυτές ενδέχεται να εκτροχιάσουν το σύνολο των επενδύσεων στον εξηλεκτρισμό.

Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που οφείλονται στους μεγάλους χρόνους αναμονής για σύνδεση με το δίκτυο. Η Επιτροπή θα εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές και συστάσεις προς τα κράτη μέλη σχετικά με τη μείωση του χρόνου αναμονής για τις συνδέσεις με το δίκτυο. Αυτές θα περιλαμβάνουν πιθανά μέτρα εντός του υφιστάμενου νομικού πλαισίου και θα βοηθήσουν τα κράτη μέλη να αποκλείουν τις κερδοσκοπικές ή μη ώριμες αιτήσεις από τη λίστα αναμονής και να αποκλίνουν, όπου απαιτείται, από την εξυπηρέτηση κατά σειρά προτεραιότητας, βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, για τη στήριξη επενδύσεων επωφελών για τη μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας και την αποδοτικότητα του συστήματος

ηλεκτρικής ενέργειας. Αυτό θα βασιστεί σε θετικά παραδείγματα ορισμένων κρατών μελών και θα πραγματοποιηθεί βάσει διαλόγου με τις αρχές των κρατών μελών. Το δεύτερο τρίμηνο του 2025 η Επιτροπή θα εκδώσει επίσης κατευθυντήριες αρχές που θα καθορίζουν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες θα πρέπει να λαμβάνουν χώρα προληπτικές επενδύσεις²⁶ σε έργα δικτύου. Οι ευέλικτες συμφωνίες σύνδεσης μπορούν επίσης να παράσχουν ένα μέσο για την πρόσβαση των ενεργοβόρων βιομηχανιών στο δίκτυο ενόσω πραγματοποιούνται οι εν λόγω επενδύσεις στο δίκτυο. Επιπλέον, η Επιτροπή θα προτείνει πρόσθετα μέτρα διευκόλυνσης και επιτάχυνσης της πρόσβασης σε υποδομές δικτύου για έργα ηλεκτροδότησης σε ενεργοβόρες βιομηχανίες.

Δεδομένου ότι ο άμεσος εξηλεκτρισμός δεν είναι πάντα δυνατός ή οικονομικά αποδοτικός, το υδρογόνο αποτελεί βασικό καταλύτη για την απανθρακοποίηση της χαλυβουργίας και της μεταλλουργίας. Για παράδειγμα, η άμεση μείωση μέσω της χρήσης υδρογόνου είναι η πλέον ελπιδοφόρα επιλογή για την απανθρακοποίηση της πρωτογενούς παραγωγής χάλυβα, ενώ το υδρογόνο αποτελεί τον βασικό υποψήφιο για την παροχή θερμότητας υψηλής θερμοκρασίας προς αντικατάσταση του φυσικού αερίου και σε άλλες βιομηχανίες μετάλλων. Για να επιτευχθεί μια ανταγωνιστική μετάβαση, απαιτείται άφθονη και οικονομικά προσιτή παροχή ανανεώσιμου υδρογόνου και υδρογόνου χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών. Η Επιτροπή ανακοίνωσε επίσης στη συμφωνία για καθαρή βιομηχανία ότι τις προσεχείς εβδομάδες θα εκδώσει την κατ' εξουσιοδότηση πράξη για το **υδρογόνο χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών**, ώστε να παράσχει σαφήνεια στους προμηθευτές, τους αγοραστές και τους επενδυτές. Η εν λόγω κατ' εξουσιοδότηση πράξη θα παρουσιάσει όσο το δυνατόν πιο ευέλικτους κανόνες για την επίτευξη των επιθυμητών στόχων μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου για την παραγωγή καυσίμων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών με τεχνολογικά ουδέτερο τρόπο.

Επιπλέον, η **τρίτη πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Υδρογόνου** που ανακοινώθηκε για το τρίτο τρίμηνο του 2025 στο πλαίσιο της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία θα συνεχίσει να στηρίζει την παραγωγή και, ως εκ τούτου, να διευκολύνει την πρόσβαση διαφόρων βιομηχανικών αγοραστών, συμπεριλαμβανομένης της χαλυβουργίας.

Επιπλέον, η Επιτροπή θα δώσει εκ νέου προτεραιότητα στην εντολή της **Ευρωπαϊκής Συμμαχίας για το Καθαρό Υδρογόνο** για τους τομείς στους οποίους το υδρογόνο είναι πιο σημαντικό για τις προσπάθειες απανθρακοποίησης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα παρακολουθεί και θα επικαιροποιεί την πρόοδο της δεξαμενής έργων της συμμαχίας σε ετήσια βάση, με σκοπό την παρακολούθηση της επέκτασης της αγοράς υδρογόνου και την παροχή στους βιομηχανικούς αγοραστές, μεταξύ άλλων, της αναγκαίας βεβαιότητας για τα σχέδια απανθρακοποίησής τους.

Επιτάχυνση της ανάκτησης πλεονάζουσας θερμότητας και της χρήσης καθαρής ενέργειας

(²⁶) Αυτό σημαίνει επενδύσεις που προβλέπουν την αβέβαιη μελλοντική αύξηση της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας λόγω του εξηλεκτρισμού. Για τις επενδύσεις αυτές, η χρέωση του πλήρους κόστους στους σημερινούς χρήστες ενδέχεται να επιβαρύνει αδικαιολόγητα τους πρώτους χρήστες, με αποτέλεσμα την επιβράδυνση του εξηλεκτρισμού. Ως εκ τούτου, στο σχέδιο δράσης για οικονομικά προσιτή ενέργεια εξαγγέλλονται κατευθυντήριες γραμμές για την επεξήγηση του τρόπου με τον οποίο τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τον δημόσιο προϋπολογισμό τους, σε στοχευμένες περιπτώσεις, για τη μείωση των τελών δικτύου με στόχο την κάλυψη του πρόσθετου κόστους που προκύπτει από τα μέτρα για την επιτάχυνση της απανθρακοποίησης και της ολοκλήρωσης της αγοράς.

Η αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και η προώθηση του εξηλεκτρισμού και της χρήσης καθαρής ενέργειας στον τομέα της χαλυβουργίας και της μεταλλουργίας μπορούν να αποφέρουν οφέλη στο ενεργειακό σύστημα της ΕΕ, μειώνοντας παράλληλα το κόστος για τον τομέα. Ο χάλυβας και τα μέταλλα αποτελούν τους βιομηχανικούς τομείς με το υψηλότερο δυναμικό ανάκτησης απορριπτόμενης θερμότητας στην ΕΕ, ιδίως όσον αφορά τους θερμικούς πόρους υψηλής ποιότητας, οι οποίοι μπορούν να ανακτηθούν από απαέρια, υγρά υψηλής θερμοκρασίας και απόβλητα. Οι αντλίες θερμότητας υψηλής θερμοκρασίας καθίστανται ολοένα και πιο ευέλικτη επιλογή για την αξιοποίηση της πλεονάζουσας θερμότητας διεργασίας, μειώνοντας έτσι τις συνολικές ενεργειακές ανάγκες του τομέα. Η απορριπτόμενη θερμότητα μπορεί επίσης να ανακτηθεί και να χρησιμοποιηθεί σε δίκτυα τηλεθέρμανσης. **Η Επιτροπή θα αναπτύξει και θα προωθήσει τυποποιημένες προσεγγίσεις για την ανάκτηση απορριπτόμενης θερμότητας**, μεταξύ άλλων για την αναπαραγωγή μοντέλων όπως οι συμφωνίες αγοράς θερμότητας, και για την κλιμάκωση των βέλτιστων πρακτικών σχετικά με τον ολοκληρωμένο σχεδιασμό των υποδομών θερμότητας στο πλαίσιο της στρατηγικής θέρμανσης και ψύξης που εξαγγέλθηκε στο σχέδιο δράσης για την οικονομικά προσιτή ενέργεια.

Δράσεις:
Τις προσεχείς εβδομάδες η Επιτροπή αναμένεται να εκδώσει την κατ' εξουσιοδότηση πράξη για το υδρογόνο χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών .
Έως το δεύτερο τρίμηνο του 2025 η Επιτροπή θα εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον σχεδιασμό των τιμολογίων δικτύου που προσφέρουν δυνατότητες, μεταξύ άλλων, για χαμηλότερα τιμολόγια δικτύου για τον τομέα των μετάλλων και άλλες ενεργοβόρες βιομηχανίες .
Έως το δεύτερο τρίμηνο του 2025 η Επιτροπή θα εκδώσει κατευθυντήριες αρχές για τον προσδιορισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες θα πρέπει να χορηγούνται προληπτικές επενδύσεις σε έργα δικτύου.
Έως το τρίτο τρίμηνο του 2025 η Επιτροπή θα προκηρύξει την τρίτη πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο της Τράπεζας Υδρογόνου , η οποία έχει σχεδιαστεί για να στηρίζει την παραγωγή και, ως εκ τούτου, να διευκολύνει την πρόσβαση των βιομηχανικών αγοραστών, συμπεριλαμβανομένης της χαλυβουργίας.
Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2025 η Επιτροπή θα προτείνει τη διευκόλυνση της πρόσβασης στο δίκτυο σε έργα ηλεκτροδότησης ενεργοβόρων βιομηχανιών.
Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2025 η Επιτροπή θα παρέχει καθοδήγηση στα κράτη μέλη σχετικά με τον σχεδιασμό συμβάσεων επί διαφοράς, συμπεριλαμβανομένου του συνδυασμού τους με ΣΑΗΕ.
Στο πλαίσιο των επανεξετάσεων του ΣΕΔΕ και του ΜΣΠΑ για το 2026, η Επιτροπή θα εργαστεί για τη διασφάλιση επαρκών μέτρων (κατευθυντήριων γραμμών ή άλλης μορφής) για την αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους του ΣΕΔΕ μετά το 2030.

2. ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΔΙΑΡΡΟΗΣ ΑΝΘΡΑΚΑ

Προκειμένου να αξιοποιηθούν πλήρως οι δυνατότητες του μηχανισμού συνοριακής προσαρμογής άνθρακα (ΜΣΠΑ) για την πρόληψη της διαρροής άνθρακα, **οι οικονομικές υποχρεώσεις του θα τεθούν σε εφαρμογή το 2026, σύμφωνα με τη σταδιακή κατάργηση των δωρεάν δικαιωμάτων στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ έως το 2034**. Ο ΜΣΠΑ εφαρμόζεται μεν στα εισαγόμενα εμπορεύματα, αλλά δεν αντιμετωπίζει τους πιθανούς κινδύνους διαρροής άνθρακα για μέταλλα που παράγονται στην ΕΕ, υπόκεινται στην τιμή του ΣΕΔΕ της ΕΕ και εξάγονται σε τρίτες χώρες, ανταγωνιζόμενα παραγωγούς

που εδρεύουν σε χώρες με χαμηλότερες κλιματικές φιλοδοξίες. Ως εκ τούτου, για να αντιμετωπιστεί αυτό το μειονέκτημα, η Επιτροπή θα προτείνει μια λύση για την αντιμετώπιση του κινδύνου διαρροής άνθρακα για εμπορεύματα που παράγονται από τους τομείς ΜΣΠΑ στην ΕΕ με σκοπό την εξαγωγή.

Δεύτερον, υπάρχει κίνδυνος η διαρροή άνθρακα σε αγαθά που καλύπτονται από τον ΜΣΠΑ να μετατοπιστεί περαιτέρω κατόντη στην αξιακή αλυσίδα. Αυτό μπορεί να συμβεί μέσω της καταστρατήγησης —δηλαδή της αποφυγής των υποχρεώσεων ΜΣΠΑ μέσω ελαφράς τροποποίησης των βασικών εμπορευμάτων ΜΣΠΑ— ή εάν οι καταναλωτές της ΕΕ αρχίσουν να προτιμούν κατόντη εμπορεύματα που εισάγονται από παραγωγούς σε τρίτες χώρες με ασθενέστερες πολιτικές για το κλίμα. Επιπλέον, οι εταιρείες που κατασκευάζουν ή επεξεργάζονται επί του παρόντος αγαθά που σχετίζονται με τον ΜΣΠΑ στην ΕΕ μπορούν να μεταφέρουν τις δραστηριότητές τους στις εν λόγω χώρες. Η Επιτροπή ποσοτικοποιεί επί του παρόντος τους εν λόγω κινδύνους και, για να τους αντιμετωπίσει, θα υποβάλει πρόταση για την επέκταση του ΜΣΠΑ σε ορισμένα **κατόντη προϊόντα**, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την ανάγκη ελαχιστοποίησης του διοικητικού φόρτου.

Τρίτον, **υπάρχει κίνδυνος καταστρατήγησης των στόχων του ΜΣΠΑ** όταν εμπορεύματα που παράγονται σε εγκαταστάσεις παραγωγής χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών σε τρίτες χώρες ανακατευθύνονται σε Ευρωπαίους πελάτες, ενώ συνεχίζεται η υψηλής έντασης άνθρακα παραγωγή για άλλες αγορές [το λεγόμενο «shuffling» (ανακατανομή)]. Ομοίως, η προβολή ψευδοοικολογικής ταυτότητας (greenwashing) μπορεί να προκύψει μέσω πρακτικών λογιστικής καταγραφής άνθρακα, όπως η παραγωγή ενεργοβόρων μετάλλων που επωφελείται από αγορακεντρικά μέσα για να εμφανίζεται ως παραγωγή χαμηλών εκπομπών, ενώ παράλληλα βασίζεται σε πηγές ενέργειας υψηλών εκπομπών ή σε παραπλανητικές λογιστικές πρακτικές που αφορούν απορρίμματα μετάλλων²⁷. Η Επιτροπή, για να αντιμετωπίσει και τα δύο ζητήματα και να διασφαλίσει την ακεραιότητα του ΜΣΠΑ, θα παρουσιάσει στρατηγική κατά της καταστρατήγησης. Η στρατηγική αυτή θα αξιολογήσει προσεκτικά αυτούς τους κινδύνους και θα προτείνει λύσεις για την αντιμετώπισή τους, συμπεριλαμβανομένων νομοθετικών τροποποιήσεων.

Η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη την επείγουσα ανάγκη σαφήνειας σε αυτόν τον τομέα, θα επιταχύνει τις εργασίες για την επέκταση και την ενίσχυση του ΜΣΠΑ και θα επισπεύσει βασικά στοιχεία των μεταρρυθμίσεων.

Δράσεις:
Έως το δεύτερο τρίμηνο του 2025 η Επιτροπή θα εκδώσει ανακοίνωση όπου θα παρέχει ανάλυση και επιλογές σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης του προβλήματος της διαρροής άνθρακα για εμπορεύματα ΜΣΠΑ που εξάγονται από την ΕΕ σε τρίτες χώρες.
Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2025 η Επιτροπή θα διενεργήσει ολοκληρωμένη επανεξέταση του ΜΣΠΑ, συνοδευόμενη από στρατηγική κατά της καταστρατήγησης και από μια πρώτη νομοθετική πρόταση η οποία: <ul style="list-style-type: none">- θα επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής του ΜΣΠΑ σε ορισμένα κατόντη προϊόντα έντασης χάλυβα και αλουμινίου, και- θα περιλαμβάνει πρόσθετα μέτρα κατά της καταστρατήγησης.

(²⁷) Οι έμμεσες εκπομπές στο πλαίσιο της τρέχουσας μεταβατικής περιόδου ΜΣΠΑ καταλογίζονται σε όλους τους τομείς του ΜΣΠΑ. Στην τελική φάση λαμβάνονται υπόψη μόνο τα λιπάσματα και το τσιμέντο.

3. ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ

Η παγκόσμια πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα απειλεί σοβαρά την κερδοφορία και την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών βιομηχανιών. Η ΕΕ έχει ήδη θεσπίσει διάφορα μέτρα εμπορικής άμυνας στους τομείς των μετάλλων κατά του αθέμιτου παγκόσμιου ανταγωνισμού. Επί του παρόντος, ο τομέας σιδηρουργίας και χαλυβουργίας έχει λάβει τα περισσότερα μέτρα εμπορικής άμυνας, ακολουθούμενος από τον τομέα των μη σιδηρούχων μετάλλων και των ορυκτών. Ωστόσο, ο κλάδος παραγωγής εξακολουθεί να απειλείται από την παγκόσμια πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα και τις παγκόσμιες στρεβλώσεις από την Κίνα και άλλες χώρες που στηρίζουν τεχνητά τις εγχώριες βιομηχανίες τους ή καταστρατηγούν τα μέτρα εμπορικής άμυνας και τις κυρώσεις της ΕΕ. Η ΕΕ είναι η μόνη περιοχή μεγάλης παραγωγής χάλυβα που παρουσιάζει μείωση της παραγωγικής ικανότητας.

Επιπλέον, η θέσπιση από τις ΗΠΑ εισαγωγικών δασμών 25 % στον χάλυβα και το αλουμίνιο στις 12 Μαρτίου 2025 όχι μόνο θα επηρεάσει αρνητικά τους παραγωγούς της ΕΕ περιορίζοντας την πρόσβαση στην αγορά των ΗΠΑ, συμπεριλαμβανομένων των κοινών μετάλλων που μεταποιούνται σε περαιτέρω κατάντη προϊόντα, αλλά θα αυξήσει και την πίεση από τις εξαγωγές που προορίζονταν προηγουμένως προς τις ΗΠΑ και ενδέχεται να ανακατευθυνθούν προς την ΕΕ.

Μέσα εμπορικής άμυνας και άλλα εμπορικά μέτρα

Η ΕΕ επανεξέτασε το υφιστάμενο μέτρο διασφάλισης για τον χάλυβα προκειμένου να αντιμετωπίσει τις τελευταίες εξελίξεις της αγοράς και να διασφαλίσει την αποτελεσματικότητα του μέτρου. Η Επιτροπή διεξήγαγε λεπτομερή έρευνα σχετικά με το ισχύον μέτρο διασφάλισης για τον χάλυβα και υπέβαλε προτάσεις στα κράτη μέλη για την προσαρμογή του μέτρου ώστε να αντιμετωπίσει τη δύσκολη κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει ο τομέας χαλυβουργίας της ΕΕ. Οι προτεινόμενες προσαρμογές θα αποφέρουν σημαντική βραχυπρόθεσμη ανακούφιση στους παραγωγούς χάλυβα της ΕΕ, διασφαλίζοντας την αποτελεσματικότητα του μέτρου, ιδίως στις κατηγορίες εκείνες όπου η πίεση των εισαγωγών είναι εντονότερη. Ειδικότερα, ελήφθη υπόψη η σημαντική αύξηση των εισαγωγών σε συνδυασμό με τη μείωση της ζήτησης σε ορισμένες κατηγορίες.

Η νομική ισχύς του μέτρου διασφάλισης θα λήξει στις 30 Ιουνίου 2026· είναι, ωστόσο, παράλογο να υποτεθεί ότι η διαρθρωτική πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα σε παγκόσμιο επίπεδο και οι αρνητικές εμπορικές επιπτώσεις της στην ενωσιακή χαλυβουργία, οι οποίες και πυροδότησαν τη χρήση του μέτρου διασφάλισης, θα εξαφανιστούν την 1η Ιουλίου 2026. Αντιθέτως, οι αρνητικές επιπτώσεις που συνδέονται με το εμπόριο είναι πιθανό να επιδεινωθούν, καθώς όλο και περισσότερες τρίτες χώρες θεσπίζουν μέτρα με στόχο τον περιορισμό των εισαγωγών στις αγορές τους, με αποτέλεσμα η αγορά της ΕΕ να καθίσταται ο κύριος αποδέκτης της παγκόσμιας πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας.

Ως εκ τούτου, λόγω αυτής της εξαιρετικής κατάστασης, είναι αναγκαίο να θεσπιστούν κατάλληλα και αποτελεσματικά προστατευτικά μέτρα πέραν της 30ής Ιουνίου 2026, τα οποία θα συμβάλουν στη διατήρηση μιας ανταγωνιστικής και βιώσιμης ενωσιακής χαλυβουργίας. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, το αργότερο έως το τρίτο τρίμηνο του 2025, η Επιτροπή θα προτείνει ένα μακροπρόθεσμο μέτρο που θα παρέχει ένα εξαιρετικά αποτελεσματικό επίπεδο προστασίας στον τομέα της ενωσιακής χαλυβουργίας. Η Επιτροπή θα εργαστεί για να διασφαλίσει ότι το νέο μέτρο θα τεθεί εγκαίρως σε ισχύ

για να αντικαταστήσει την ισχύουσα διασφάλιση και ότι θα παράσχει τον αποτελεσματικό βαθμό επανόρθωσης των αρνητικών εμπορικών επιπτώσεων που προκαλεί η παγκόσμια πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα. Θα λάβει υπόψη τις αλλαγές στη ζήτηση της ΕΕ, καθώς και ζητήματα ασφάλειας και ανθεκτικότητας, διατηρώντας παράλληλα ένα ορισμένο επίπεδο ανοίγματος στην ενωσιακή αγορά. Αυτή η ισορροπημένη προσέγγιση θα προστατεύσει τα συμφέροντα της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγών και των χρηστών, καθώς και των εισαγωγέων και των καταναλωτών. Ταυτόχρονα, η ΕΕ, σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις της, θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τις τρίτες χώρες-εταίρους της και τους πολυμερείς εταίρους της για την αντιμετώπιση της πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας σε παγκόσμιο επίπεδο²⁸.

Επιπλέον, τον Δεκέμβριο του 2024 η Επιτροπή κίνησε **έρευνα διασφάλισης σχετικά με τις εισαγωγές ορισμένων στοιχείων κραματοποίησης**, έναν τομέα κρίσιμης σημασίας για την ενωσιακή οικονομία, καθώς τα κράματα χρησιμοποιούνται για τη βελτίωση της αντοχής, της ανθεκτικότητας και της ποιότητας του χάλυβα ή του αλουμινίου· η εν λόγω έρευνα θα έχει ολοκληρωθεί έως τις 18 Νοεμβρίου 2025. Η Επιτροπή δεν θα διστάσει να λάβει πρόσθετα μέτρα προστασίας, εφόσον κριθούν αναγκαία ως αποτέλεσμα της εν λόγω έρευνας.

Η κατάσταση επιδεινώνεται και στον τομέα του αλουμινίου. Οι παραγωγοί της ΕΕ έχασαν σημαντικό μερίδιο αγοράς κατά την τελευταία δεκαετία, ενώ, επιπλέον, περίπου το 50 % της ικανότητας πρωτογενούς παραγωγής εξακολουθεί είναι περιορισμένο από το 2021. Οι πρόσφατα εξαγγελθέντες δασμοί των ΗΠΑ στο αλουμίνιο είναι πιθανό να επιδεινώσουν περαιτέρω την κατάσταση, δεδομένης της σημαντικής απειλής εκτροπής του εμπορίου από πολλαπλούς προορισμούς. **Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Επιτροπή άρχισε να συγκεντρώνει τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία με σκοπό τη χρήση των μέσων εμπορικής άμυνας, μεταξύ άλλων εκκινώντας έρευνα για μέτρα διασφάλισης αμέσως μετά την υποβολή του δεόντως αιτιολογημένου αιτήματος.**

Η Επιτροπή έχει παρατηρήσει μια αυξανόμενη τάση σύμφωνα με την οποία οι παραγωγοί-εξαγωγείς επιχειρούν να καταστρατηγήσουν τα μέτρα εμπορικής άμυνας. Η συμπεριφορά αυτή ενέχει τον κίνδυνο υπονόμησης της αποτελεσματικότητας των μέτρων μας για τα μέσα εμπορικής άμυνας. Αυτό σημαίνει ότι, ενώ το ειδικό μέτρο αντιντάμπινγκ ή κατά των επιδοτήσεων αντιμετωπίζει επαρκώς τις άμεσες εισαγωγές, αυτές μπορούν να αντικατασταθούν από έμμεσες εισαγωγές, στο πλαίσιο των οποίων το τελικό στάδιο της διαδικασίας παραγωγής πραγματοποιείται σε τρίτη χώρα που δεν υπόκειται στα μέτρα, προτού τα προϊόντα αποσταλούν στην ΕΕ, και έτσι αποφεύγεται η καταβολή δασμών. Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα των μέτρων εμπορικής άμυνας, ως μία από τις δράσεις προτεραιότητας, **η Επιτροπή θα αξιολογήσει κατά πόσον θα πρέπει να προσαρμόσει την πρακτική της θεσπίζοντας έναν «κανόνα τήξης και χύτευσης»**, ο οποίος θα επιτρέπει στην Επιτροπή να ενεργεί κατά της χώρας στην οποία πραγματοποιήθηκε η αρχική τήξη του μετάλλου, ανεξάρτητα από τον τόπο επακόλουθης μεταποίησης και την καταγωγή του αγαθού, όπως καθορίζεται από τους παραδοσιακούς μη προτιμησιακούς κανόνες καταγωγής. Η εφαρμογή αυτού του κανόνα θα εξαλείψει τη δυνατότητα αλλαγής της καταγωγής του μεταλλικού προϊόντος με την πραγματοποίηση ελάχιστης μεταποίησης και θα παράσχει μεγαλύτερη βεβαιότητα όσον αφορά τον εντοπισμό της προέλευσης του προϊόντος. Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή θα συνεχίσει να επαγρυπνεί, καθώς η πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα που προκύπτει με μη

(²⁸) Για παράδειγμα, στο πλαίσιο του παγκόσμιου φόρουμ για την πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα χάλυβα, μιας βασικής πλατφόρμας στην οποία συμμετέχουν 28 μέλη που έχουν αναλάβει τη δέσμευση να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν συλλογικές λύσεις στην πρόκληση της πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας, και να ενισχύσουν τη λειτουργία της αγοράς στον τομέα του χάλυβα.

αγοραίους όρους μπορεί επίσης να έχει ως αποτέλεσμα μη συνδεδεμένοι αγορακεντρικοί παραγωγοί σε άλλες τρίτες χώρες να ωθούνται να εξάγουν στην ΕΕ ποσότητες που έχουν εκτοπιστεί από τις εγχώριες αγορές τους ή άλλες παραδοσιακές μη ευρωπαϊκές αγορές.

Για να αντιμετωπιστούν **οι ταχείες εξελίξεις στις παγκόσμιες αγορές και να προστατευτεί ο κλάδος παραγωγής, η Επιτροπή θα ενισχύσει την παρακολούθηση των εμπορικών ροών** και θα κινήσει προδραστικά έρευνες με βάση τον «κίνδυνο πρόκλησης ζημίας», χωρίς να περιμένει πρώτα την πρόκληση σημαντικής ζημίας. Όσον αφορά τα μέταλλα που υπόκεινται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος σχεδίου δράσης, εκτός από τον χάλυβα και το αλουμίνιο, έως το τρίτο τρίμηνο του 2025 η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση σχετικά με την ενισχυμένη παρακολούθηση της κατάστασης της αγοράς για τους εν λόγω τομείς και θα είναι έτοιμη να προτείνει εμπορική δράση, κατά περίπτωση. Όπως ανακοινώθηκε στη συμφωνία για καθαρή βιομηχανία, η Επιτροπή θα εργαστεί για την ενίσχυση των υφιστάμενων μέσων εμπορικής άμυνας. **Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα αξιολογήσει επίσης κατά πόσον το ισχύον καθεστώς του κανόνα του χαμηλότερου δασμού απαιτεί αλλαγές.** Η ΕΕ θα συνεχίσει και θα εντείνει τις προσπάθειές της στο πολυμερές πλαίσιο για την επίλυση των παγκόσμιων προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι εν λόγω τομείς. Η κατάσταση στον τομέα του χαλκού θα αποτελέσει αντικείμενο στενής παρακολούθησης, καθώς τον Φεβρουάριο του 2025 οι ΗΠΑ κίνησαν έρευνα σχετικά με τις εισαγωγές χαλκού, σύμφωνα με το άρθρο 232 του νόμου του 1962 για την επέκταση του εμπορίου (1962 Trade Expansion Act), γεγονός που θα μπορούσε να οδηγήσει σε περαιτέρω δασμολογικά μέτρα και διατάραξη των παγκόσμιων αγορών. Ως εκ τούτου, τα ευρωπαϊκά κράτη μέλη, αν και δεν είναι σημαντικοί προμηθευτές της αγοράς των ΗΠΑ, θα μπορούσαν να έχουν έμμεσες επιπτώσεις.

Από τον Μάρτιο του 2022 η ΕΕ έχει θεσπίσει ευρύ φάσμα κυρώσεων κατά της Ρωσίας ως απάντηση στον επιθετικό της πόλεμο κατά της Ουκρανίας, με στόχο την αποδυνάμωση της οικονομικής βάσης της Ρωσίας, τη στέρηση κρίσιμων τεχνολογιών και αγορών, και τον σημαντικό περιορισμό της ικανότητάς της να διεξάγει πόλεμο. Οι κυρώσεις αυτές περιλαμβάνουν περιορισμούς στις εισαγωγές σιδήρου και χάλυβα, οι οποίοι αποτελούν ένα από τα αυστηρότερα σύνολα τομεακών κυρώσεων που εφαρμόζονται στη Ρωσία. Εκτός από την απαγόρευση των εισαγωγών μεταποιημένων προϊόντων αλουμινίου από τη Ρωσία που ήδη ισχύει, η 16η δέσμη κυρώσεων κατά της Ρωσίας (η οποία εγκρίθηκε στις 24 Φεβρουαρίου 2025) περιλαμβάνει απαγόρευση των εισαγωγών πρωτογενούς αλουμινίου από τη Ρωσία στην ΕΕ, με μηχανισμό ποσοστώσεων για τη διασφάλιση της ομαλής μετάβασης των επιχειρήσεων. Η Επιτροπή θα διασφαλίσει την αποτελεσματική εφαρμογή των εν λόγω κυρώσεων και, εάν χρειαστεί, η ΕΕ θα επιβάλει περαιτέρω μέτρα για την αντιμετώπιση της καταστρατήγησής τους.

Η στοχευμένη αναθεώρηση των κανόνων της ΕΕ για τα χημικά προϊόντα (REACH) το τέταρτο τρίμηνο του 2025 θα συμβάλει στην απλούστευση των κανόνων για τη χημική βιομηχανία χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια και την προστασία του περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό, η εν λόγω αναθεώρηση θα συμβάλει στη διασφάλιση ενός σταθερού και προβλέψιμου ρυθμιστικού περιβάλλοντος για τα μέταλλα που θα παράγονται στην ΕΕ και θα διατίθενται στην αγορά της ΕΕ.

Δράσεις:
Η Επιτροπή πρότείνει οι προσαρμογές του μέτρου διασφάλισης για τον χάλυβα να τεθούν σε ισχύ την 1η Απριλίου 2025. Το μέτρο θα καταστεί αυστηρότερο ώστε να

διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητά του και να αντιμετωπιστούν οι τελευταίες εξελίξεις της αγοράς.

Η Επιτροπή είναι έτοιμη να κάνει χρήση των μέσων εμπορικής άμυνας και να κινήσει **έρευνα για διασφαλίσεις στον τομέα του αλουμινίου** αμέσως μετά την υποβολή δεόντως αιτιολογημένου αιτήματος.

Το αργότερο έως το τρίτο τρίμηνο του 2025 η Επιτροπή θα προτείνει εμπορικό μέτρο που θα **αντικαταστήσει τις διασφαλίσεις για τον χάλυβα από την 1η Ιουλίου 2026**, παρέχοντας ένα εξαιρετικά αποτελεσματικό επίπεδο προστασίας από τις αρνητικές εμπορικές επιπτώσεις που προκαλούνται από την παγκόσμια πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα.

Η Επιτροπή θα διεξαγάγει ταχέως την έρευνα για τις **διασφαλίσεις σιδηροκραμάτων**, το αργότερο έως τις 18 Νοεμβρίου 2025.

Η Επιτροπή θα αξιολογήσει την εισαγωγή του κανόνα της «**τήξης και χύτευσης**» για τον εντοπισμό της χώρας στην οποία πραγματοποιήθηκε η αρχική τήξη και χύτευση του μεταλλικού αγαθού.

4. ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΤΑΛΛΑ

Η ενίσχυση της κυκλικότητας αποτελεί σημαντική οδό για την απανθρακοποίηση των μεταλλουργικών βιομηχανιών. Για παράδειγμα, η ανακύκλωση μπορεί να εξοικονομήσει έως και 95 % και 80 % της ενέργειας που απαιτείται για την παραγωγή πρωτογενούς αλουμινίου και χάλυβα, αντίστοιχα. Η ανακύκλωση των απορριμμάτων μετάλλων που παράγονται στην ΕΕ επιτρέπει επίσης τη μείωση των εξαρτήσεων της βιομηχανίας της ΕΕ από εισαγόμενες πρωτογενείς πρώτες ύλες, όπως ο βωξίτης / η αλουμίνα / το αλουμίνιο, οι οποίες αναγνωρίζονται ως πρώτες ύλες στρατηγικής σημασίας της ΕΕ, και των οποίων η ζήτηση αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά.

Ωστόσο, ο όγκος των απορριμμάτων μετάλλων που καταλήγουν στην ανακύκλωση στην ΕΕ μειώνεται. Αυτό οφείλεται σε δύο παράγοντες: έλλειψη ζήτησης από τη βιομηχανία της ΕΕ (ιδίως για τον χάλυβα) και υψηλότερες τιμές για τα απορρίμματα μετάλλων που καταβάλλουν οι παραγωγοί χάλυβα και αλουμινίου σε τρίτες χώρες, συχνά λόγω στρεβλώσεων του εμπορίου, π.χ. επιδοτήσεων, ή αθέμιτων συνθηκών της αγοράς. Ως εκ τούτου, οι εξαγωγές απορριμμάτων σιδηρούχων μετάλλων έχουν υπερδιπλασιαστεί τα τελευταία χρόνια, φθάνοντας κατ' ανώτατο όριο τους 19,43 εκατ. τόνους το 2021 (περίπου το 20 % του συνόλου των απορριμμάτων μετάλλων που παράγονται στην ΕΕ). Το 2024 αναμένεται να καθοριστεί νέο ρεκόρ για τα ευρωπαϊκά απορρίμματα αλουμινίου, με τις εξαγωγές απορριμμάτων αλουμινίου να αναμένεται ότι θα υπερβούν τους 1,3 εκατ. τόνους.

Για να αντιστραφεί αυτή η τάση, **ο πρώτος στόχος είναι η τόνωση της ζήτησης, με την αύξηση της χρήσης των εν λόγω πόρων στην ΕΕ.** Για να επιτευχθεί αυτό, τα απορρίμματα μετάλλων θα πρέπει να υποβάλλονται σε καλύτερη διαλογή και επεξεργασία, ώστε να διασφαλίζεται η χρηστικότητά τους σε εφαρμογές υψηλής ποιότητας, όπως η αυτοκινητοβιομηχανία. Η μετατόπιση αυτή απαιτεί επενδύσεις από τους ανακυκλωτές και τους αγοραστές, καθώς και κίνητρα τόσο σε ενωσιακό όσο και σε

εθνικό επίπεδο²⁹, και απαιτήσεις σχεδιασμού για τις σχετικές ομάδες προϊόντων. Για να διευκολυνθεί η απορρόφηση και η χρήση δευτερογενούς περιεχομένου σε τομείς που παραδοσιακά εξαρτώνται από πρωτογενή μέταλλα, η Επιτροπή θα προετοιμάσει τον καθορισμό στόχων για τον ανακυκλωμένο χάλυβα και το αλουμίνιο σε βασικούς τομείς με οικονομικά αποδοτικό τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη στην ανάλυσή της τη διαφορετική ικανότητα μετακύλισης του κόστους στους πελάτες και τον παγκόσμιο ανταγωνισμό. Η μελέτη σκοπιμότητας για την εν λόγω απορρόφηση στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας θα ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2026 στο πλαίσιο του κανονισμού για τα οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους, ο οποίος τελεί επί του παρόντος υπό διαδικασία συναπόφασης.

Η Επιτροπή θα αξιολογήσει επίσης την ανάγκη για **απαιτήσεις ανακυκλωσιμότητας και/ή ανακυκλωμένου περιεχομένου** για πρόσθετες ομάδες προϊόντων, καθώς και για την ιεράρχηση των χαρακτηριστικών σχεδιασμού προϊόντων και επεξεργασίας αποβλήτων που διευκολύνουν τον διαχωρισμό των κατασκευαστικών στοιχείων χαλκού από τα κλάσματα χάλυβα και αλουμινίου. Αυτό θα αντιμετωπιστεί μέσω απαιτήσεων σε κατ' εξουσιοδότηση πράξεις για σχετικές ομάδες προϊόντων στο πλαίσιο του κανονισμού για τον οικολογικό σχεδιασμό για βιώσιμα προϊόντα και άλλης σχετικής νομοθεσίας (κανονισμός για τα δομικά προϊόντα, κανονισμός για τα οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους, πράξη για την κυκλική οικονομία).

Η αύξηση του μεριδίου της δευτερογενούς παραγωγής μετάλλων συνεπάγεται αλλαγή σε ορισμένα παραγωγικά και επιχειρηματικά μοντέλα. Σύμφωνα με τους αντιμονοπωλιακούς κανόνες, οι παράγοντες κατά μήκος της αλυσίδας θα πρέπει να συνεργάζονται καλύτερα ώστε η εν λόγω αλλαγή να καταστεί πραγματικότητα και να ξεπεραστεί ο εγκλωβισμός σε καθιερωμένα επιχειρηματικά μοντέλα. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα εξασφαλίσει τη συμμετοχή όλων των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών για να συζητήσουν τις υποχρεώσεις ανακυκλωσιμότητας και ανακυκλωμένου περιεχομένου, και άλλα συναφή ζητήματα. Ο διάλογος αυτός θα επιτρέψει στην Επιτροπή να στηρίξει την προετοιμασία της πράξης για την κυκλική οικονομία που έχει προγραμματιστεί για το τέταρτο τρίμηνο του 2026, καθώς και, κατά περίπτωση, την εφαρμογή του κανονισμού για τον οικολογικό σχεδιασμό για βιώσιμα προϊόντα³⁰ και άλλων κατάλληλων πλαισίων.

Δεύτερον, οι προσπάθειες για την αύξηση της εγχώριας ζήτησης απορριμμάτων μετάλλων μπορούν να είναι αποτελεσματικές μόνον εάν οι διεθνείς όροι ανταγωνισμού παραμείνουν δίκαιοι. **Η ανάληψη δράσης στον τομέα του εφοδιασμού είναι εξίσου αναγκαία για τη διασφάλιση της πρόσβασης των παραγωγών της ΕΕ σε απορρίμματα μετάλλων, διατηρώντας παράλληλα τις επιχειρηματικές προοπτικές για τους ανακυκλωτές.** Ο αναθεωρημένος κανονισμός για τις μεταφορές αποβλήτων³¹ παρέχει νέα εργαλεία που διασφαλίζουν ότι η εξαγωγή αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων των απορριμμάτων μετάλλων, δεν προκαλεί βλάβες στο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία σε τρίτες χώρες, και η Επιτροπή θα κάνει χρήση των εν λόγω εργαλείων για τα απορρίμματα μετάλλων.

(²⁹) Το τμήμα 4.4 των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας επιτρέπει τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων για την αποδοτική χρήση των πόρων και προς μια κυκλική οικονομία: EUR-Lex - 52022XC0218(03) - EL - EUR-Lex

(³⁰) Το πρώτο πρόγραμμα εργασίας για τον οικολογικό σχεδιασμό για βιώσιμα προϊόντα αναμένεται να εγκριθεί τις προσεχείς εβδομάδες.

(³¹) Κανονισμός 2024/1157, διαθέσιμος στη διεύθυνση: [Κανονισμός - 2024/1157 - EL - EUR-Lex](#)

Σημαντικός αριθμός τρίτων χωρών δεν επιτρέπουν την εξαγωγή απορριμμάτων μετάλλων στην ΕΕ, μειώνοντας έτσι την πρόσβαση σε αυτή τη δευτερογενή πρώτη ύλη στρατηγικής σημασίας. Ορισμένες χώρες εφαρμόζουν επίσης αθέμιτες επιδοτήσεις για τη στήριξη των οικείων βιομηχανιών ανακύκλωσης και παραγωγής μετάλλων. Για τον λόγο αυτόν η Επιτροπή παρακολουθεί την κατάσταση και θα εξετάσει το ενδεχόμενο να προτείνει, το αργότερο έως το τρίτο τρίμηνο του 2025 και εφόσον κριθεί αναγκαίο, ένα εμπορικό μέτρο για τη διασφάλιση της επαρκούς διαθεσιμότητας απορριμμάτων μετάλλων στην ΕΕ, ενώ στη διαδικασία αυτή θα αξιολογήσει επίσης το σκεπτικό και τη δυνατότητα θέσπισης ενός κανόνα αμοιβαιότητας που θα συμμορφώνεται με τις διεθνείς υποχρεώσεις της ΕΕ.

Εντός της **ενιαίας αγοράς, τα απορρίμματα μετάλλων θα πρέπει να κυκλοφορούν ελεύθερα**, ώστε να διασφαλίζεται ότι μπορούν να ανακυκλώνονται στις πλέον αποδοτικές εγκαταστάσεις και να αξιοποιούνται οι οικονομίες κλίμακας. Ωστόσο, για ορισμένους τύπους απορριμμάτων εξακολουθούν να υπάρχουν φραγμοί λόγω των μη εναρμονισμένων συστημάτων ταξινόμησης των αποβλήτων. Η πράξη για την κυκλική οικονομία, που ανακοινώθηκε για το τέταρτο τρίμηνο του 2026, θα βελτιώσει περαιτέρω τη λειτουργία των αγορών δευτερογενών πρώτων υλών και θα δημιουργήσει μια ενιαία αγορά αποβλήτων. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα εξετάσει επίσης κατά πόσον απαιτούνται πρόσθετα μέτρα, όπως εξαγωγικά τέλη ή εξαγωγικοί δασμοί, για την προώθηση της διαθεσιμότητας απορριμμάτων μετάλλων στην ΕΕ τα οποία παράγονται με υψηλά περιβαλλοντικά και κοινωνικά πρότυπα, και για την πρόληψη της πιθανής «διαρροής απορριμμάτων μετάλλων» σε τρίτες χώρες με χαμηλότερα πρότυπα.

Η βελτίωση της λειτουργίας της ενιαίας αγοράς για τον τομέα των μετάλλων απαιτεί επίσης τη βελτίωση του **ρόλου της τυποποίησης**. Για παράδειγμα, μέσω της τυποποίησης, θα μπορούσε να διευκολυνθεί η προώθηση του χάλυβα υψηλής αντοχής, η επαναχρησιμοποίηση του δομικού χάλυβα ή η αξιοποίηση των υποπροϊόντων χάλυβα. Οι ταξινομήσεις των ποιοτήτων απορριμμάτων μετάλλων θα πρέπει επίσης να βελτιωθούν ώστε να διευκολυνθεί η καλύτερη αντιστοίχιση της προσφοράς δευτερογενών πρώτων υλών με τη ζήτηση στην ΕΕ.

Δράσεις:
Το αργότερο έως το τρίτο τρίμηνο του 2025 η Επιτροπή θα εξετάσει το ενδεχόμενο λήψης εμπορικών μέτρων για τη διασφάλιση επαρκούς διαθεσιμότητας απορριμμάτων μετάλλων.
Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2026 θα παρουσιάσει τη μελέτη σκοπιμότητας σχετικά με τις υποχρεώσεις ανακυκλωμένου περιεχομένου για τον χάλυβα και το αλουμίνιο βάσει του κανονισμού για τα οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους .
Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2026 θα προετοιμάσει τη θέσπιση υποχρεώσεων ανακυκλωμένου περιεχομένου για το αλουμίνιο στα οικεία δομικά προϊόντα και θα ενισχύσει την αγορά δευτερογενών πρώτων υλών στην ΕΕ στο πλαίσιο της πράξης για την κυκλική οικονομία.

Έως το τέταρτο τρίμηνο του 2026 θα προτείνει **πράξη για την κυκλική οικονομία** ώστε να βελτιωθεί περαιτέρω η λειτουργία των αγορών δευτερογενών πρώτων υλών και να δημιουργηθεί μια ενιαία αγορά αποβλήτων.

Θα αξιολογήσει τη σκοπιμότητα της θέσπισης απαιτήσεων **ανακυκλωσιμότητας και/ή ανακυκλωμένου περιεχομένου** για τον χάλυβα, το αλουμίνιο και τον χαλκό σε συγκεκριμένα προϊόντα στο πλαίσιο του κανονισμού για τον οικολογικό σχεδιασμό για βιώσιμα προϊόντα.

5. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΟΙΟΤΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Με το παρόν σχέδιο δράσης η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέτει όλα τα εργαλεία της στην υπηρεσία ενός ισχυρού, ευημερούντος και ανθεκτικού τομέα χαλυβουργίας και μεταλλουργίας, διασφαλίζοντας τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά του και την ευημερία του εργατικού δυναμικού του. Το κάνουμε για να προωθήσουμε και να προστατεύσουμε ποιοτικές βιομηχανικές θέσεις εργασίας, με αξιοπρεπείς αμοιβές, διαφανείς και προβλέψιμους όρους εργασίας, και υψηλά πρότυπα υγείας και ασφάλειας.

Η Ευρώπη έχει μακρά παράδοση στην παραγωγή χάλυβα, με τους χαλυβουργούς να διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη θεμελίωση της ευρωπαϊκής μεταποίησης. Η διατήρηση αυτών των ποιοτικών θέσεων εργασίας υψηλής ειδίκευσης που παρέχουν αξιοπρεπείς αμοιβές, ισχυρή προστασία της εργασίας και υψηλά πρότυπα υγείας και ασφάλειας είναι ουσιαστικής σημασίας για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας και της υψηλής κοινωνικής αξίας του τομέα.

Η τήρηση της ενωσιακής νομοθεσίας για τα δικαιώματα των εργαζομένων, ιδίως όσον αφορά την ενημέρωση και τη διαβούλευση, είναι απαραίτητη, ιδίως καθώς ο τομέας του χάλυβα υφίσταται βαθύ μετασχηματισμό λόγω της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Η συνεχής στήριξη και ενίσχυση του **κοινωνικού διαλόγου** είναι καίριας σημασίας για την αποτελεσματική διαχείριση της μετάβασης, τη διασφάλιση του κεντρικού ρόλου των συνδικαλιστικών και εργοδοτικών οργανώσεων, την προώθηση της συμπεριληπτικής λήψης αποφάσεων και την εξασφάλιση ενός δίκαιου και βιώσιμου μέλλοντος τόσο για τους εργαζομένους όσο και για τη βιομηχανία.

Επιπλέον, **οι ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας θα πρέπει επίσης να διαδραματίσουν καίριο ρόλο στη διασφάλιση της δίκαιης μετάβασης** εξοπλίζοντας τους εργαζομένους με τις δεξιότητες που απαιτούνται για τις αναδυόμενες βιομηχανίες, διευκολύνοντας τη μετάβαση από μια θέση εργασίας σε άλλη μέσω στοχευμένων υπηρεσιών επανειδίκευσης και τοποθέτησης, και στηρίζοντας την επιχειρηματικότητα, ιδίως για τους νέους εργαζομένους, τις γυναίκες, τους εργαζομένους μεγαλύτερης ηλικίας και όσους προέρχονται από υποεκπροσωπούμενες περιφέρειες. Η Επιτροπή παρουσίασε πρόσφατα την **Ένωση Δεξιοτήτων**, η οποία αποσκοπεί στη δημιουργία δεξιοτήτων για ποιοτικές θέσεις εργασίας, την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση του εργατικού δυναμικού, καθώς αλλάζουν οι απαιτήσεις των θέσεων εργασίας, και στην κυκλοφορία δεξιοτήτων σε ολόκληρη την ΕΕ. Το σύμφωνο για τις δεξιότητες, ιδίως η εταιρική σχέση μεγάλης κλίμακας για βιομηχανίες έντασης ενέργειας (περιλαμβάνει τη χαλυβουργία και τη μεταλλουργία) ⁽³²⁾, θα είναι επίσης συναφές στο πλαίσιο αυτό.

Επιπλέον, για να εξασφαλιστεί η καλύτερη στήριξη των εργαζομένων που πλήττονται από τις μεταβάσεις, και όπως έχει ήδη ανακοινωθεί στο σχέδιο δράσης για την

⁽³²⁾ https://pact-for-skills.ec.europa.eu/about/industrial-ecosystems-and-partnerships/energy-intensive-industries-large-scale-partnerships_en?prefLang=el

αυτοκινητοβιομηχανία, η Επιτροπή θα προτείνει την άνοιξη του 2025 **στοχευμένη τροποποίηση του κανονισμού για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση**, προκειμένου να επεκταθεί η δυνατότητα στήριξης των επιχειρήσεων σε διαδικασίες αναδιάρθρωσης με στόχο την προστασία των εργαζομένων από τον κίνδυνο της ανεργίας. Επίσης, η Επιτροπή, για να βοηθήσει τα κράτη μέλη και τους τομειακούς εταίρους να αξιοποιήσουν ακόμη καλύτερα τις ευκαιρίες που προσφέρει το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, θα συνεργαστεί ενεργά μαζί τους για να επιστήσει την προσοχή στις ευκαιρίες που προσφέρει το EKT+, καθώς και να φέρει σε επαφή τους φορείς.

Γενικότερα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα συνεχίσει να στηρίζει τους κοινωνικούς εταίρους ώστε να διασφαλιστεί **η ισότιμη και δίκαιη μετάβαση** για τους τομείς της χαλυβουργίας και της μεταλλουργίας, ιδίως στις περιφέρειες που πλήττονται περισσότερο, με βάση τα διδάγματα που αντλήθηκαν και την επιτυχία του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης. Αυτό απαιτεί μια σφαιρική, ευέλικτη και ολοκληρωμένη προσέγγιση για την παροχή βοήθειας στους εργαζομένους, τις οικογένειές τους και τις κοινότητές τους, ώστε να διασφαλιστεί ότι κανένας εργαζόμενος ή καμία περιφέρεια στην ΕΕ δεν θα μείνει στο περιθώριο, κάτι που αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη διατήρηση της δημόσιας στήριξης για την καθαρή μετάβαση.

Το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Δίκαιης Μετάβασης και ο χάρτης πορείας για την ποιότητα των θέσεων εργασίας που εξαγγέλθηκε στη συμφωνία για καθαρή βιομηχανία θα διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στην παρακολούθηση των επιπτώσεων της μετάβασης στην απασχόληση. Για να διασφαλιστεί μια δίκαιη διαδικασία χωρίς αποκλεισμούς, οι εργοδότες πρέπει να ενσωματώσουν τις αρχές της δίκαιης μετάβασης σε όλα τα έργα βιομηχανικού μετασχηματισμού, εγγυώμενοι τα δικαιώματα των εργαζομένων και διασφαλίζοντας ποιοτικές θέσεις εργασίας για το μέλλον.

Δράσεις:
Την άνοιξη του 2025: τροποποίηση του κανονισμού για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση.
Το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Δίκαιης Μετάβασης θα παρακολουθεί τις επιπτώσεις της μετάβασης στην απασχόληση.

6. ΕΛΑΧΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ΑΠΑΝΘΡΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΜΕΣΩ ΠΡΩΤΟΠΟΡΩΝ ΑΓΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Πολλές επενδύσεις για την απανθρακοποίηση της βιομηχανίας μετάλλων δεν είναι επί του παρόντος οικονομικά αποδοτικές. Η βραχυπρόθεσμη εξοικονόμηση κόστους άνθρακα αντισταθμίζεται γενικά από τις υψηλότερες κεφαλαιουχικές και λειτουργικές δαπάνες, λόγω του υψηλού τεχνολογικού κόστους και του υψηλότερου κόστους των φορέων ενέργειας, όπως το ανανεώσιμο υδρογόνο και το υδρογόνο χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών. Τα μέταλλα χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών θα παραμείνουν ακριβότερα από τις εναλλακτικές λύσεις που παράγονται συμβατικά για το άμεσο μέλλον. Για να ελαχιστοποιηθούν οι ανάγκες δημόσιας στήριξης, είναι σημαντικό οι παραγωγοί μετάλλων να λαμβάνουν πράσινη πριμοδότηση.

Ανάπτυξη πρωτοπόρων αγορών

Οι πρωτοπόρες αγορές, τόσο οι δημόσιες όσο και οι ιδιωτικές, θα χαράξουν την πορεία για την ευρύτερη υιοθέτηση μετάλλων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών ως προτύπου της αγοράς. Σε αυτά τα τμήματα της αγοράς, ιδίως εκείνα στα οποία οι δημόσιες συμβάσεις, οι επιδοτήσεις ή τα κανονιστικά κίνητρα διαδραματίζουν ρόλο στη διαμόρφωση της αγοράς, οι στοχευμένες απαιτήσεις ή κίνητρα θα δημιουργήσουν αξιόπιστη ζήτηση που μπορεί να εξυπηρετηθεί από μέταλλα χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών που παράγονται στην Ευρώπη.

Όπως ανακοινώθηκε στη συμφωνία για καθαρή βιομηχανία, **η Επιτροπή θα προτείνει, στο πλαίσιο της πράξης για την επιτάχυνση της απανθρακοποίησης της βιομηχανίας, τη θέσπιση κριτηρίων ανθεκτικότητας και βιωσιμότητας για την προώθηση του καθαρού ευρωπαϊκού εφοδιασμού για ενεργοβόρους τομείς.** Με τα κριτήρια αυτά (π.χ. καθαρά, ανθεκτικά, κυκλικά, κυβερνοασφαλή) θα ενισχυθεί η ζήτηση για καθαρά προϊόντα κατασκευασμένα στην ΕΕ, θα αξιοποιηθεί η πείρα που αποκομίστηκε από τον κανονισμό για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών για καθαρή τεχνολογία, θα προωθηθεί η καινοτομία καθώς και τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά πρότυπα της ΕΕ, και θα εξασφαλιστούν επί ίσοι όροι ανταγωνισμού. Αυτό θα μπορούσε να διευρύνει την εφαρμογή μη τιμολογιακών κριτηρίων στον προϋπολογισμό της ΕΕ, στα εθνικά προγράμματα στήριξης, καθώς και στις δημόσιες (και, σε ορισμένες περιπτώσεις, στις ιδιωτικές) προμήθειες ή διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, προς όφελος των ενεργοβόρων βιομηχανιών. Οι βιομηχανίες χάλυβα και μετάλλων, καθώς και οι κατόντη βιομηχανίες τους —αυτοκινητοβιομηχανία, κατασκευές, μηχανήματα— θα εξεταστούν μεταξύ των τομέων εφαρμογής, ενώ κατά τον σχεδιασμό ενωσιακών και εθνικών προγραμμάτων στήριξης θα αξιολογηθεί και η ανταγωνιστικότητα ολόκληρων των αλυσίδων εφοδιασμού.

Για να μπορέσουν οι βιομηχανίες που επενδύουν στην απανθρακοποίηση να επωφεληθούν από την «πράσινη πρωτοδοτική», η πράξη για την επιτάχυνση της απανθρακοποίησης της βιομηχανίας θα **αναπτύξει ένα προαιρετικό σήμα έντασης άνθρακα των βιομηχανικών προϊόντων**, αποφεύγοντας παράλληλα τις αλληλεπικαλύψεις, με βάση αφενός μια απλή μεθοδολογία με δεδομένα του ΣΕΔΕ και αφετέρου τη μεθοδολογία ΜΣΠΑ. Αυτή θα πρέπει να αποτελέσει τη βάση για περαιτέρω ενασχόληση με τις διεθνείς εργασίες για τη μέτρηση της έντασης άνθρακα. Για να επισπευσθεί το έργο αυτό, η Επιτροπή θα ξεκινήσει με τον χάλυβα το 2025. Αυτό θα βασίζεται σε υφιστάμενες εκθέσεις από τον κλάδο ή, κατά περίπτωση, σε κοινή μεθοδολογία.

Παράλληλα, η Επιτροπή θα συνεχίσει να εργάζεται για την ανάπτυξη **ολοκληρωμένων αξιολογήσεων του κύκλου ζωής με στόχο τη βελτίωση της βιωσιμότητας των προϊόντων.** Όσον αφορά τον χάλυβα, ο κανονισμός για τον οικολογικό σχεδιασμό για βιώσιμα προϊόντα θα συμπληρώσει το σήμα του κανονισμού για την επιτάχυνση της απανθρακοποίησης της βιομηχανίας, αναπτύσσοντας απαιτήσεις για προϊόντα με υψηλή περιεκτικότητα σε χάλυβα και προσθέτοντας σχετικά περιβαλλοντικά κριτήρια πέραν του αποτυπώματος άνθρακα. Αυτό θα επιτρέψει στους καταναλωτές να βλέπουν το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των σχετικών προϊόντων.

Ελαχιστοποίηση του κινδύνου των έργων υψηλού επενδυτικού κόστους

Η ανάληψη δράσης κατά όλων των προαναφερθέντων εμποδίων ήδη συμβάλει στην αύξηση των επιχειρηματικών προοπτικών. Ωστόσο, τόσο η δημόσια όσο και η ιδιωτική στήριξη των επενδύσεων είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της μετάβασης, την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και τη εξασφάλιση της ανθεκτικότητας της αξιακής αλυσίδας. Αυτό απαιτείται για την αντιμετώπιση του «ανοίγματος της ψαλίδας» που συνδέεται με την παγκόσμια πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα, η οποία συχνά προκαλείται από

αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, και με το υψηλότερο ενεργειακό κόστος από τους περισσότερους διεθνείς ανταγωνιστές. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως το νικέλιο, οι διακυμάνσεις των τιμών που οφείλονται στην επιρροή των γεωπολιτικών ανταγωνιστών συνιστούν απειλή για την ασφάλεια των επενδύσεων. Για να αποφευχθεί αυτό και να διασφαλιστεί ότι η ευρωπαϊκή βιομηχανία επωφελείται από κρίσιμες πρώτες ύλες που παράγονται με βιώσιμο τρόπο, θα συνεχίσουμε την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του κανονισμού για τις κρίσιμες πρώτες ύλες και θα συνεργαστούμε στενά με τις τρίτες χώρες-εταίρους για την υλοποίηση του ΠΚΔ (περιβαλλοντικού, κοινωνικού και σχετικού με τη διακυβέρνηση) πυλώνα από τις στρατηγικές εταιρικές σχέσεις μας για τις αξιακές αλυσίδες πρώτων υλών. Θα συνεχίσουμε τις κοινές εργασίες σε διεθνή φόρουμ, όπως η G7, για την προώθηση των προτύπων οικονομικής ασφάλειας για τις κρίσιμες πρώτες ύλες, και ιδίως το νικέλιο.

Το υψηλό κόστος κεφαλαίου συνδυάζεται συχνά με σημαντικά υψηλότερο λειτουργικό κόστος για διαδικασίες παραγωγής χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και καθαρή ενέργεια. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της βιομηχανίας, οι ετήσιες χρηματοδοτικές ανάγκες για την απαλλαγή της χαλυβουργίας από τις ανθρακούχες εκπομπές εκτιμώνται σε 5,2 δισ. EUR για κεφαλαιουχικές δαπάνες και σε 9 δισ. EUR για επιχειρησιακές δαπάνες έως το 2030³³. Για τα μη σιδηρούχα μέταλλα, η βιομηχανία αλουμινίου εκτιμά τις ετήσιες επενδυτικές ανάγκες σε περίπου 1,3 δισ. EUR έως το 2050 για την απαλλαγή του τομέα από τις ανθρακούχες εκπομπές, ενώ για τον χαλκό το ποσό αυτό αντιστοιχεί σε περίπου 211,5 εκατ. EUR έως το 2050. Τα περισσότερα από αυτά τα έργα είναι απίθανο να είναι οικονομικά εφικτά στο τρέχον πλαίσιο και θα απαιτούνταν δημόσια χρηματοδότηση για την αντιμετώπιση των τεχνολογικών και περιβαλλοντικών εξωτερικών παραγόντων.

Η ΕΕ έχει ήδη δραστηριοποιηθεί ενεργά στη στήριξη τέτοιων έργων. Από τον Οκτώβριο του 2022 έως τον Φεβρουάριο του 2025 η Επιτροπή ενέκρινε κρατικές ενισχύσεις ύψους σχεδόν 9 δισ. EUR για 10 μεμονωμένα έργα απανθρακοποίησης της χαλυβουργίας. Διάφορα έργα απανθρακοποίησης της χαλυβουργίας έλαβαν επίσης στήριξη μέσω του Ταμείου Καινοτομίας της ΕΕ. Περαιτέρω έργα έλαβαν στήριξη βάσει καθεστώτων στήριξης για την απανθρακοποίηση, τα οποία είναι ανοικτά για όλους τους ενεργοβόρους τομείς. Η Επιτροπή έχει εγκρίνει ορισμένα τέτοια καθεστώτα στήριξης της απανθρακοποίησης της βιομηχανίας, μεταξύ άλλων με τη μορφή συμβάσεων επί διαφοράς για τον άνθρακα³⁴ για αρκετά κράτη μέλη, και θα παράσχει καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο αυτού του είδους τα καθεστώτα στήριξης μπορούν να διαρθρωθούν καλύτερα σύμφωνα με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις. Πρόσφατα παραδείγματα εγκεκριμένων καθεστώτων που θα ωφελήσουν ή μπορούν επίσης να ωφελήσουν τη χαλυβουργία είναι δύο σλοβακικά καθεστώτα με συνολικό προϋπολογισμό 1,1 δισ. EUR, ένα ιταλικό καθεστώς ύψους 550 εκατ. EUR, ένα γερμανικό καθεστώς ύψους 4 δισ. EUR, ένα γαλλικό καθεστώς ύψους 3 δισ. EUR, ένα αυστριακό καθεστώς ύψους 2,7 δισ. EUR και ένα τσεχικό καθεστώς ύψους 2,5 δισ. EUR. Επιπλέον, η ΕΕ χρηματοδότησε πρόσθετα έργα³⁵, μεταξύ άλλων με σκοπό την αύξηση της αποδοτικότητας στη χρήση πρώτων υλών και ενέργειας.

⁽³³⁾ <https://www.eurofer.eu/issues/climate-and-energy/maps-of-key-low-carbon-steel-projects>

⁽³⁴⁾ Βάσει των οποίων καταβάλλεται στήριξη ανά τόνο αερίων του θερμοκηπίου που αποφεύγεται κατά τη λειτουργία μονάδας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών μετά την αφαίρεση της τιμής του άνθρακα.

⁽³⁵⁾ π.χ. LIFE16 ENV/ES/000242 LIFE-2-ACID, LIFE16 ENV/IT/000231 LIFE 4GreenSteel, LIFE19 CCM/IT/001334 LIFE HEATLEAP.

Για την προσέλκυση περισσότερης ιδιωτικής χρηματοδότησης, θα απαιτηθεί πρόσθετη δημόσια στήριξη, από την καινοτομία έως την επέκταση και την ανάπτυξη, με παράλληλη διατήρηση ίσων όρων ανταγωνισμού σε ολόκληρη την ενιαία αγορά.

Στο στάδιο της καινοτομίας, το Ταμείο Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα (TEAX) παρέχει σημαντική χρηματοδότηση στον τομέα της χαλυβουργίας, στηρίζοντας τη μετάβαση σε καθαρό χάλυβα και τη συνολική απανθρακοποίηση του βιομηχανικού τομέα. Η Επιτροπή θα δρομολογήσει εμβληματικές πρωτοβουλίες που θα κινητοποιήσουν 150 εκατ. EUR το 2026 και το 2027 και θα μπορούσαν επίσης να συμβάλουν στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής διάστασης της έρευνας στον τομέα της άμυνας. Επιπλέον, η Επιτροπή θα προτείνει συνολική **μεταρρύθμιση του Ταμείου Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα**, με σκοπό την απλούστευση και την περαιτέρω επιτάχυνση των επενδύσεων στην έρευνα στον τομέα του χάλυβα, συμπεριλαμβανομένης της έρευνας για αμυντικές εφαρμογές.

Επιπλέον, όπως ανακοινώθηκε στη συμφωνία για καθαρή βιομηχανία, θα υπάρξει εμβληματική πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» ύψους περίπου 600 εκατ. EUR στο πλαίσιο του προγράμματος εργασίας 2026-2027 για τη στήριξη κατάλληλων για ανάπτυξη έργων, μεταξύ άλλων στη χαλυβουργία και τη μεταλλουργία.

Η εν λόγω πρόσκληση υποβολής προτάσεων θα συμπληρώσει τις εν εξελίξει ερευνητικές προσπάθειες που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για την απανθρακοποίηση, συμπεριλαμβανομένων τεχνολογιών ανακύκλωσης για τη βελτίωση της κυκλικότητας των μετάλλων στην ΕΕ.

Το **Ευρωπαϊκό Κέντρο Καινοτομίας για τον Βιομηχανικό Μετασχηματισμό και τις Εκπομπές (INCITE)**, το οποίο συστάθηκε στο πλαίσιο της οδηγίας της ΕΕ για τις βιομηχανικές εκπομπές, θα επιταχύνει την υιοθέτηση πράσινων τεχνολογιών για τον βιομηχανικό μετασχηματισμό. Τα πορίσματα του κέντρου INCITE θα σχεδιαστούν έτσι ώστε να τροφοδοτούν τη χρηματοδοτική στήριξη και τις επενδυτικές αποφάσεις των δημόσιων αρχών, του χρηματοπιστωτικού τομέα και των ιδιωτών επενδυτών.

Στο στάδιο της επέκτασης, η Επιτροπή ανακοίνωσε, στο πλαίσιο της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία, μια τράπεζα για την απανθρακοποίηση της βιομηχανίας, με στόχο χρηματοδότηση ύψους 100 δισ. EUR με βάση τα διαθέσιμα κονδύλια στο Ταμείο Καινοτομίας, πρόσθετα έσοδα που προκύπτουν από τμήματα του ΣΕΔΕ, καθώς και την αναθεώρηση του InvestEU. Η Επιτροπή θα δρομολογήσει το 2025 πιλοτική δημοπρασία ύψους 1 δισ. EUR για την απανθρακοποίηση βασικών βιομηχανικών διαδικασιών σε διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένου του χάλυβα και των μετάλλων, για τη στήριξη της απανθρακοποίησης και του εξηλεκτρισμού της βιομηχανίας με υφιστάμενους πόρους στο πλαίσιο του Ταμείου Καινοτομίας. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να συνδυάσουν τη στήριξη στο πλαίσιο του Ταμείου Καινοτομίας με το σύστημα «δημοπρασίες ως υπηρεσία».

Σε όλα τα προγράμματα χρηματοδότησης θα δοθεί προσοχή στην απλούστευση των όρων χρηματοδότησης, προκειμένου να μη χρειάζεται μεγάλη προσπάθεια και εμπειρογνώσια για την υποβολή αίτησης για δημόσια στήριξη. Αυτό θα βοηθήσει τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) του τομέα να έχουν επίσης πρόσβαση σε αυτά τα χρηματοδοτικά προγράμματα.

Στήριξη συγκεκριμένων έργων μέσω του κανονισμού για τις κρίσιμες πρώτες ύλες

Το αλουμίνιο, ο χαλκός και το νικέλιο, καθώς και πολλά στοιχεία κραματοποίησης χάλυβα, αποτελούν ταυτόχρονα κρίσιμες πρώτες ύλες. Ως εκ τούτου, επωφελούνται από τις διατάξεις του κανονισμού για τις κρίσιμες πρώτες ύλες, ο οποίος επιδιώκει να απελευθερώσει το δυναμικό της ΕΕ όσον αφορά τις πρώτες ύλες σε ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα, από την εξερεύνηση έως την εξόρυξη, την επεξεργασία και την ανακύκλωση. Η Επιτροπή θα ανακοινώσει τον **Μάρτιο του 2025 στα κράτη μέλη της ΕΕ και στις τρίτες χώρες - εταίρους τον πρώτο γύρο επιλεγμένων στρατηγικών έργων, μεταξύ άλλων για το αλουμίνιο, τον χαλκό και το νικέλιο**. Τα κράτη μέλη και οι εταίροι θα επωφεληθούν από εξορθολογισμένες διαδικασίες αδειοδότησης, ενώ η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη και δημόσια και ιδιωτικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για τη διασφάλιση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση για τα εν λόγω έργα, καθώς και για τον εντοπισμό αγοραστών, κατά περίπτωση.

Επιπλέον, η Επιτροπή επιδιώκει να αυξήσει τη σταθερότητα των αγορών πρώτων υλών, ώστε να αποφευχθούν οι υπερβολικές διακυμάνσεις των τιμών που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο τα ευρωπαϊκά έργα. Η **πλατφόρμα συγκέντρωσης και αντιστοίχισης ζήτησης/προσφοράς** που θα δρομολογηθεί φέτος θα μπορούσε επίσης να ωφελήσει τους τομείς των κοινών μετάλλων, αυξάνοντας τις επιχειρηματικές ευκαιρίες και παρέχοντας πρόσθετη μακροπρόθεσμη βεβαιότητα για τις συναλλαγές.

Εργασίες για την απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου

Επιπλέον, οι τομείς του χάλυβα και των μετάλλων συγκαταλέγονται στους βιομηχανικούς τομείς που υπόκεινται σε εκτενέστερη ρύθμιση στην ΕΕ. Ο κανονιστικός φόρτος που αντιμετωπίζουν οι εν λόγω εταιρείες ασκεί σημαντικές πιέσεις στους πόρους τους, στερώντας χρόνο από τους βασικούς επιχειρηματικούς στόχους τους, ιδίως για τις ΜΜΕ. Η αντιμετώπιση αυτού του περιορισμού είναι σημαντική για την ανταγωνιστικότητα των τομέων του χάλυβα και των μετάλλων της ΕΕ. Στις 26 Φεβρουαρίου 2025 η Επιτροπή ενέκρινε τις δύο πρώτες νέες προτάσεις, τις λεγόμενες δέσμες μέτρων Omnibus, μέτρων απλούστευσης που θα μειώσουν τη γραφειοκρατία και θα απλουστεύσουν τους κανόνες της ΕΕ. Φέτος θα εγκριθούν επιπλέον μέτρα.

Δράσεις:
Το τέταρτο τρίμηνο του 2025 η Επιτροπή θα προτείνει, στο πλαίσιο της πράξης για την επιτάχυνση της απανθρακοποίησης της βιομηχανίας, τη θέσπιση κριτηρίων ανθεκτικότητας και βιωσιμότητας για την ενίσχυση της παραγωγής καθαρών προϊόντων που κατασκευάζονται στην ΕΕ.
Το τέταρτο τρίμηνο του 2025 η Επιτροπή θα προτείνει μεταρρύθμιση του Ταμείου Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα .
Το 2025, ενόψει της μελλοντικής τράπεζας για την απανθρακοποίηση της βιομηχανίας, η Επιτροπή θα δρομολογήσει πilotική δημοπρασία ύψους 1 δισ. EUR για τη στήριξη της απανθρακοποίησης της βιομηχανίας και του εξηλεκτρισμού βασικών βιομηχανικών διαδικασιών σε διάφορους τομείς, χρησιμοποιώντας έναν συνδυασμό υφιστάμενων πόρων στο πλαίσιο του Ταμείου Καινοτομίας, διευκολύνοντας έτσι τον εξηλεκτρισμό των βιομηχανικών διεργασιών χάλυβα και μετάλλων. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να συνδυάσουν τη στήριξη στο πλαίσιο του Ταμείου Καινοτομίας με το σύστημα «δημοπρασίες ως υπηρεσία».

Το 2026 και το 2027 η Επιτροπή θα προκηρύξει εμβληματικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του Ταμείου Έρευνας για τον Άνθρακα και τον Χάλυβα.

7. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΜΙΑΣ ΔΙΚΑΙΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ

Η αντιμετώπιση της ανταγωνιστικότητας, των κοινωνικών προκλήσεων και των προκλήσεων απανθρακοποίησης για τη βιομηχανία μετάλλων θα απαιτήσει στενή και εντονότερη αλληλεπίδραση όλων των ενδιαφερόμενων μερών. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί συνεχώς την κατάσταση στον τομέα, την ανθεκτικότητα και τη συνεχιζόμενη απανθρακοποίησή του, καθώς και τις πιθανές προσαρμογές πολιτικής που απαιτούνται, σε διάλογο με τον τομέα, τους κοινωνικούς εταίρους και τους συννομοθέτες.

Η εφαρμογή της πορείας μετάβασης για τους τομείς των μετάλλων θα παράσχει έναν συνεχή χώρο για διάλογο μεταξύ της βιομηχανίας, των συνδικαλιστικών οργανώσεων και άλλων ενδιαφερόμενων μερών. Η εντολή της ομάδας υψηλού επιπέδου για τις ενεργοβόρες βιομηχανίες θα ανανεωθεί για μία ακόμη 4ετή περίοδο, ώστε να καταστεί δυνατή η εφαρμογή της εν λόγω πορείας. Θα παράσχει μια πλατφόρμα για την παρακολούθηση των τελευταίων εξελίξεων σε θέματα που συνδέονται με την ανταγωνιστικότητα και την απανθρακοποίηση της μεταλλουργίας, όπως το ενεργειακό κόστος, οι ανάγκες σε δεξιότητες και η παγκόσμια πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα.

Οι τομείς της χαλυβουργίας και της μεταλλουργίας είναι απαραίτητοι για τον βιομηχανικό ιστό της Ευρώπης, την ανθεκτικότητα, την οικονομική ασφάλεια, την άμυνα και την κοινωνική μας σταθερότητα. Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και όλα τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη να συνεργαστούν για την εφαρμογή του παρόντος σχεδίου δράσης, ώστε να διασφαλίσουμε τη διατήρηση και την ενίσχυση των παραγωγικών ικανοτήτων στην Ευρώπη και σταθερό και αξιόπιστο εφοδιασμό για τις βασικές βιομηχανίες μας, συμπεριλαμβανομένης της άμυνας.